GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

GŁOS LUDU

SOBOTA 20 GRUDNIA 2003 roku

TEL.: 558 731 766
FAKS: 558 740 044
nr 147

CENA 6 Kč

▲ Na spotkanie w *Konsulacie Generalnym RP w Ostrawie przybyli przedstawiciele życia kulturalnego, społecznego i wielu organizacji oraz reprezentaci zaolziańskich mediów. Wszystkich gorąco witał konsul generalny Andrzej Kaczorowski.*

Fot. MARTYNA RADŁOWSKA-OBRUSNIK

Z OPŁATKIEM W KONSULACIE GENERALNYM RP

Dobry rok dla Zaolziaków

OSTRAWA (mro) - **Refleksji nad minionym rokiem było poświęcone czwartkowe spotkanie opłatkowe w Konsulacie Generalnym RP w Ostrawie, na które przybyli przedstawiciele zaolziańskich stowarzyszeń, organizacji, świata kultury i mediów.**

- *Sukcesy tworzą ludzi* - powiedział gospodarz spotkania konsul generalny RP w Ostrawie, minister pełnomocny **Andrzej Kaczorowski**, dodając, że z punktu widzenia odniesionych sukcesów był to dobry rok dla Zaolziaków. - *Szczerze go wam gratuluję oraz życzę białych, rodzinnych świąt Bożego Narodzenia.*

W imieniu Rady Kongresu Polaków za gościnę i za całoroczną opiekę konsulatu podziękował wiceprezes **Henryk Cieślar**. Przypomniał o swojej wizycie w Londynie na obradach Unii Wspólnot Polonijnych i kuluarowych rozmowach o pracy polskich placówek dyplomatycznych w środowiskach polskich. Podkreślił, że szczerze i z satysfakcją mógł tam zaznaczyć, iż ostrawski konsulat troszczy się o Zaolzie, konsulowie systematycznie odwiedzają zaolziańskie imprezy, nikt kto zwraca się z prośbą o pomoc do tego urzędu nie odchodzi z próżnymi rękami. Henryk Cieślar życzył zebranym, a za ich pośrednictwem wszystkim Zaolziakom pogodnych, zdrowych, radosnych Świąt oraz zgodnej i harmonijnej współpracy w 2004 roku. - *Byśmy byli twórczy!* - zakończył.

Spotkanie przedświąteczne nie mogło obyć się bez kolędowania, któremu przewodził **Józef Wierzgoń** przygrywający śpiewającym na fortepianie.

SAMODZIELNOŚĆ ZACHOWANA

Przekonali Ostrawę

JABŁONKÓW (kor) – Protesty przeciwko zaplanowanemu przez władze okręgu morawsko-śląskiego połączeniu jabłonkowskiej Zintegrowanej Szkoły Średniej z placówką o podobnym profilu w Trzyńcu przyniosły owoce. Wydział ds. szkolnictwa Urzędu Okręgowego uznał argumenty dyrekcji szkoły i podbeskidzkich samorządów i nie zaszeregował placówki do projektu optymalizacji sieci szkół średnich.

- *Po prostu udało nam się przekonać Ostrawę, że nasza szkoła jest na Podbeskidziu potrzebna* - powiedział „GL" dyrektor **Antoni Lipowski**.

Szkoła nie tylko utrzyma samodzielność. Od 1 września 2004 r. otrzyma też nową nazwę – Zespół Szkół Średnich i Zawodowych Przedsiębiorczości i Usług („Střední odborná škola a střední odborné učiliště podnikání a služeb").

Biblioteki do usług

CZ. CIESZYN (sch) - Od przyszłego roku również w soboty będzie można korzystać z usług miejscowych bibliotek przy ul. Ostrawskiej i Havlíčka. W godz. 9–12 w obydwu placówkach będą czynne wypożyczalnie dla dorosłych, a w bibliotece przy Ostrawskiej również czytelnia.

Należy się spodziewać, że z sobotnich usług bibliotecznych skorzystają przede wszystkim czytelnicy prasy codziennej oraz młodzież ucząca się lub studiująca poza Cz. Cieszynem.

CZYSTE KONTO

Dla muzeum

CZ. CIESZYN (kor) – Samorząd postanowił umorzyć ostatnią ratę (250 tys. Kc) długu, który zaciągnęła u miasta dyrekcja Muzeum Ziemi Cieszyńskiej.

W 1998 r. przedstawicielstwo przyznało muzeum pożyczkę w wysokości 2 mln koron. Dyrekcja placówki wykorzystała te środki na przenosiny placówki do budynku, w którym kiedyś mieściły się Miejski Ośrodek Kultury i Dom Dzieci i Młodzieży. W związku z niewyjaśnioną dotychczas kwestią restytucji byłej siedziby, muzeum znajduje się tam do dziś.

POGODA

SOBOTA - Zachmurzenie duże do umiarkowanego z możliwością lokalnych opadów śniegu oraz śniegu z deszczem. Temperatura w dzień 1 do 5 st. C, w nocy od -2 do 2 st. C

NIEDZIELA - Zachmurzenie duże, możliwe opady deszczu. Temperatura w dzień od 4 do 8 st. C, w nocy od 4 do 0 st. C.

SZKOŁY I PRZEDSZKOLA W ŚWIĄTECZNEJ OPRAWIE

Choinka przy tablicy

ZAOLZIE (sch) – **Ostatni dzień w tym roku spędzili wczoraj w ławkach szkolnych uczniowie szkół podstawowych i średnich. Od najbliższego poniedziałku rozpoczynają się bowiem ferie świąteczne. Do szkoły młodzież wróci dopiero 5 stycznia przyszłego roku.**

Przedświąteczny tydzień w zaolziańskich szkołach i przedszkolach przebiegał pod znakiem przygotowań do świąt Bożego Narodzenia oraz „wigilijek".

W czeskocieszyńskim polskim przedszkolu przy ul. Moskiewskiej spotkanie przy choince, na które zaproszono rodziców, dziadków i gości, odbyło się już w czwartek. Dzieci wystawiły bajkę „O złotej gwiazdce", akompaniowała im **Marta Bury**, która przygrywała również do wspólnego śpiewania kolęd. Świąteczne prezenty dla dzieci ufundowało MK PZKO Czeski Cieszyn Centrum, przy stolikach raczono się świątecznymi wypiekami oraz kawą i herbatą.

Ulgowo potraktowano wczorajszy dzień niemalże we wszystkich szkołach. Bez tornistrów udali się wczoraj do szkoły m.in. uczniowie górnosuskiej PSP. - *Na tę okazję dziewiątoklasiści przygotowali program choinkowy. Był więc cały szereg konkursów, w których zmierzyli swoje siły uczniowie starszych klas, a z których zwycięsko wyszła klasa 8.*

Ciąg dalszy na str. 2

Styczeń z prowizorium

CZ. CIESZYN (kor) – Pierwsze tygodnie 2004 r. miasto będzie gospodarować wg prowizorium budżetowego - zadecydował na środowym posiedzeniu czeskocieszyński samorząd. Budżet zostanie uchwalony dopiero w lutym. Już teraz jednak wiadomo, że priorytetami będą w przyszłym roku dokończenie poszerzenia przejścia podziemnego przy dworcu kolejowym i rekonstrukcja pływalni miejskiej. Będzie też kontynuowane przygotowanie strefy przemysłowej „Pod Zieloną".

EKOLOGICZNE UCZNIÓW ROZMOWY

Bez wodolejstwa

TRZYNIEC (man) – **„Człowiek i woda" – to temat trzeciej konferencji ekologicznej, w której wzięli udział uczniowie 9 szkół średnich z Euroregionu Śląska Cieszyńskiego. Odbyła się ona w środę w budynku gimnazjum trzynieckiego.**

Oprócz dyrektorów sześciu zaolziańskich szkół czeskich i trzech polskich wzięli w niej udział również obaj wiceburmistrzowie miasta Trzyńca - **Věra Palkovska** i **Miroslav Boublík**, wicehetman okręgu morawsko-śląskiego **Zdzisław Wantuła**, kierownik działu środowiska naturalnego przy urzędzie miejskim **Miroslav Pietrosz**, oraz szef komisji ds. środowiska naturalnego Rady Miasta Trzyńca **Jaroslav Opletal**. Konferencję prowadził **Jaroslav Rab** – dyrektor wykonawczy Hutnictwa Żelaza.

Prawie 150 uczniów, przygotowało prace obejmujące trzy tematy związane z wodą. Wysłuchali ponadto wykłady fachowców z Wyższej Szkoły Górniczej – Uniwersytetu Technicznego w Ostrawie. Organizatorem tegorocznej edycji konferencji było miasto Trzyniec. Dołączyła do niego również Huta Trzyniec i spółka Dorzecze Odry. Poprzednie konferencje poświęcone były odpadom, oraz źródłom energii i ochronie powietrza. Tematem następnej ma być ochrona środowiska naturalnego.

Nie damy czołgu

CZ. CIESZYN (kor) – Czołg T-34, który znają wszyscy kierowcy jadący z Cieszyna do Hawierzowa, pozostanie na cokole przed byłym Domem Kultury w Stanisławicach. Wprawdzie znaleźli się nabywcy, którzy chcieli czołg zakupić do planowanego muzeum pojazdów-weteranów (w tym wojskowych) ale czeskocieszyński samorząd nie zgodził się na sprzedaż. Z powodu protestu stanisławiczan.

- *Mówią, że czołg to kawał historii ich wsi, a także część krajobrazu. Jesteśmy podobnego zdania* - powiedział „GL" wiceburmistrz **Vít Slováček**.

- Mnie zaczynają święta po świętach.

Rys. BRONISŁAW LIBERDA

SZTUCZNA BIEL

Ruszyły wyciągi!

BESKIDY (sch) – Mimo że w dolinach po czwartkowej odwilży pozostały skromne resztki śniegu, wczoraj w Beskidach były już czynne pierwsze ośrodki narciarskie.

Wyciągi funkcjonowały m.in. na dolnołomniańskiej „Sewerce" pod Wielkim Połomem, na Wisalajach oraz w Mezivodí. Od dzisiaj natomiast powinny pracować również po jednym wyciągu w Mostach k. Jabłonkowa i na Zlatniku.

Na nartostradach było wczoraj ok. 30 cm głównie zlodowaciałego śniegu. Niektóre ośrodki korzystały więc ze sztucznego zaśnieżania.

PRACUJĄCE MAMY MOGĄ LICZYĆ NA PAŃSTWOWE PIENIĄDZE

Zasiłek dla zarabiającej

Pracujące mamy, których pociechy nie mają jeszcze 4 lat i nie uczęszczają regularnie do przedszkola lub żłobka, w nowym roku mogą co miesiąc liczyć na przypływ gotówki. Od 1 stycznia 2004 r. wchodzi bowiem w życie nowa Ustawa o państwowej pomocy socjalnej, która m.in. wprowadza zmiany w zakresie przyznawania zasiłku rodzicielskiego (rodičovský příspěvek).

Do tej pory zasiłek rodzicielski przysługiwał tylko tym matkom (ew. ojcom), które we własnym zakresie sprawują opiekę nad dzieckiem do 4 roku życia, czyli nie korzystają z usług przedszkola przez więcej niż 5 dni w miesiącu. Taka matka mogła wprawdzie pracować zawodowo, ale w danym miesiącu mogła zarobić najwyżej 1,5-krotność minimum życiowego (ostatnio chodziło mniej więcej o pensję rzędu 3 tys. koron).

Tymczasem od nowego roku matki pracujące zawodowo nie muszą się już „martwić" o wysokość pensji. Jeżeli dziecko nie uczęszcza do przedszkola przez więcej niż 5 dni w miesiącu, mogą pracować bez ograniczeń (na pełny etat i za jakiekolwiek wynagrodzenie), a zasiłek rodzicielski będzie im się należeć. Natomiast to, czy opiekę nad dzieckiem same będą sprawować albo czy wezmą do pomocy niańkę, babcię czy sąsiadkę, to wyłącznie ich sprawa.

Przyznawany bez ograniczeń ze względu na wysokość zarobku zasiłek rodzicielski to przede wszystkim duża pomoc dla tych mam, które wcześnie zdecydowały się wrócić do pracy i z własnej kieszeni muszą opłacać nianię. Skorzystają z niego jednak również te pracujące matki, które nad edukację przedszkolną trzylatka przedkładają pomoc babci w domowych pieleszach.

Jak się dowiedzieliśmy w karwińskim wydziale państwowej pomocy socjalnej, mamy, które z uwagi na wysokość pobieranej pensji musiały zrezygnować z zasiłku, teraz mogą go odzyskać. Wystarczy, że zgłoszą się w odpowiednim do miejsca zamieszczania punkcie kontaktowym państwowej pomocy socjalnej i złożą podanie o ponowne przyznanie świadczenia. Na dzień dzisiejszy wynosi ono 2552 korony.

Dodajmy, że w domach, gdzie rodzice zamienili się tradycyjnymi rolami, zasiłek rodzicielski przysługiwał i nadal będzie przysługiwać ojcu, a nie matce. **(sch)**

ISSN 1212-4222

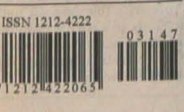

U rodaków

● Łania czarnego daniela zamieszkała w Leśnym Parku Niespodzianek w Ustroniu. Najbardziej szlachetne czarne daniele są rzadkością w polskich hodowlach. W ustrońskim parku mieszkały dotąd tylko daniele białe i płowe. Dorodne zwierzę o pięknej budowie zostało przywiezione z Czech.

● Na Jarmarku Bożonarodzeniowym w Szczyrku zaprezentowali swoje dzieła artyści ludowi z całych Beskidów oraz dzieci.

Jeden z małych sprzedających oferował bibułkowe bombki na choinkę, których przygotowaniem zajęła się jego mama. Jedna kolorowa i nietłukąca się bombka kosztuje 12 złotych. Wykonanie jednej zajmuje trzy godziny.

● Ponad 130 l przemycanej wódki znaleźli w samochodzie w niedzielę wieczorem celnicy z Cieszyna. Alkohol kupiony został w Czechach. Na przejściu granicznym w Cieszynie Boguszowicach właścicielka nie zgłosiła go do oclenia. 125 litrów wódki i 5 litrów spirytusu schowanych było pod siedzeniami w volkswagenie transporterze. Wódka była warta ok. 5,6 zł, wartość uszczuplonej akcyzy to ok. 3 tys. zł.

● Półroczna walka ekologów o to, by przy planowanej drodze ekspresowej do Zwardonia powstało przejście dla zwierząt, zakończyła się sukcesem. Ekolodzy i przyrodnicy już latem alarmowali, że planowana droga ma przeciąć korytarz migracyjny, którym wilki i rysie wędrują z Beskidu Śląskiego w Beskid Żywiecki. Usiłowali oni zatem o zbudowanie specjalnego przejścia dla drapieżników. Z przejścia będą mogły korzystać wilki, rysie, niedźwiedzie, a także jelenie i sarny.

● Przed Sądem Rejonowym w Cieszynie rozpoczął się proces pięciu mężczyzn oskarżonych o przemycanie ludzi przez zieloną granicę. Działająca od kwietnia do października ub. roku grupa mężczyzn przerzuciła z Polski do Czech co najmniej 718 osób: obywateli Chin, Wietnamu i Sri Lanki. Nielegalnych imigrantów przejmowała już po przekroczeniu przez nich słowacko-polskiej granicy. Imigranci byli przewożeni w okolice Jaworzynki, Istebnej i Wisły. Akt oskarżenia pierwotnie obejmował 13 osób. Osiem z nich dobrowolnie poddało się już karze. Cieszyński Sąd Rejonowy skazał je na kary sześciu miesięcy pozbawiania wolności w zawieszeniu na trzy lata.

● Właściciele kolejek na Kasprowy Wierch i Gubałówkę przenieśli do Międzybrodzia zmodernizowaną kolejkę z Zakopanego. Mimo iż prace rozpoczęły się w połowie lipca, trasę na górę Żar pokonał już pierwszy wagonik. Pierwszych turystów ma kolejka przyjąć już na święta. Nie będzie ona jedyną atrakcją. Tuż obok kolejki powstała oświetlona trasa narciarska z systemem sztucznego zaśnieżania.

● W Zespole Szkół nr 6 w Jastrzębiu Zdroju uczniowie i nauczyciele mocno zaangażowali się w „Ekipę św. Mikołaja". Zorganizowali kiermasz, aukcję ciast i loterię, podczas której zebrali oni ponad 750 zł. „Kupimy za to prezenty" - mówi Bożena Kiełkowska, koordynatorka akcji. Uczniowie sami przynosili dary do świątecznych paczek. Najczęściej zabawki, słodycze, przybory szkolne.

● Podbeskidzie chce uczcić integrację z Unią Europejską. Pojawił się pomysł przeprowadzenia rajdu rowerowego wzdłuż Wisły. Odbędzie się on pod hasłem „Rowerem do Europy", a jego uczestnicy pokonają około tysiąca kilometrów. Rajd, rozpocznie się 1 maja, kiedy Polska stanie się członkiem UE. Rowerzyści wyruszą z Wisły, przejadą też przez największe miasta, a po 17 dniach dotrą do mety w Gdańsku. (man)

Nie sygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z satelitarnego serwisu informacyjnego Polskiej Agencji Prasowej.

▲ *Konsul generalny RP Andrzej Kaczorowski wita w progach swojego urzędu biskupów i księży działających na terenie Moraw i Śląska.* *Fot. MARTYNA RADŁOWSKA-OBRUSNIK*

WIGILIJKA W KONSULACIE GENEALNYM RP

Podziękowania dla polskich księży

OSTRAWA (mro) – Polscy księża pracujący na terenie kompetencji terytorialnej Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie przybyli w środę do siedziby polskiej placówki na spotkanie wigilijkowe.

Zacnych gości, a wśród nich ks. bp. **Františka Lobkowicza** z diecezji ostrawsko-opawskiej Kościoła Rzymskokatolickiego, ks. bp. **Vladislava Volnégo** ze Śląskiego Kościoła Ewangelickiego A.W. oraz ks. bp. **Jana Niedobę** z Luterańskiego Kościóła Ewangelickiego A.W. przywitał na „skrawku polskiej ziemi" gospodarz spotkania konsul generalny RP w Ostrawie, minister pełnomocny Andrzej Kaczorowski.

- Nasze działania mają coś wspólnego - misję - zaznaczył konsul generalny. *Łączy nas chęć udzielania pomocy potrzebującym.* Po czym złożył obecnym życzenia wesołych i pogodnych świąt Bożego Narodzenia.

W imieniu zebranych przemówił ks. biskup František Lobkowicz. Podziękował polskim księżom za pomoc czeskim wiernym, niejako w odpłaceniu za chrześcijańską misję św. Wojciecha. Nawiązał do ostatnich wydarzeń europejskich w Brukseli, zaznaczając, iż jest zadowolony, iż w świecie wiary dzieje się zupełnie inaczej niż w świecie polityki. Mówił o szykowanych w maj Dniach Środkowoeuropejskich. Podziękował zebranym za ich trud i złożył świąteczne życzenia.

Więcej wiadomości

OSTRAWA (mro) - Od nowego roku Czeska telewizja publiczna wprowadza zmiany w emisji programów informacyjnych.

W pierwszym programie telewizyjnym aktualne wiadomości będzie można oglądać co dwie godziny począwszy od godziny 10.00. Zmiany czekają także wiadomości regionalne. Magazyn informacyjny ze Śląska, Północnych i środkowych Moraw – „Report" będzie nadawany od godziny 18.00 i potrwa 25 minut.

Jak przekazała „GL" Jolanda Pilařowa, rzeczniczka prasowa ostrawskiego ośrodka TVC wydłużenie czasu magazynu pozwoli na zamontowanie kącika porad, sprawy kultury, poradni obywatelskiej czy zapowiedzi programowych. Polska „dziesięciominutówka" zostaje w niezmienionej formie.

„GOROLSKI ROK" ROZPOCZYNA SIĘ NA BALU

Szykujcie stroje...

MOSTY k. JABŁONKOWA (kor) – **„Gorolski rok" rozpocznie się na Zaolziu nie 1 stycznia 2004 r., ale dopiero w 10 dni później. W sobotę 10 stycznia bowiem w Domu PZKO w Mostach odbędzie się 26. Bal Gorolski, organizowany przez zespół regionalny „Górole" i miejscowych pezetkaowców.**

Bal, który rozpocznie się ok. godz. 19.30, poprzedzi tradycyjnie (o 17.00) przegląd kapel i zespołów ludowych. Jak powiedział „GL" kierownik „Góroli" **Alojzy Martynek**, Zaolzie – oprócz zespołu-gospodarza – reprezentować będą kapele „Połynica" i „Nowina". Ze Słowacji powinny przyjechać m.in. kapela Pawła Capka (Skalite) i „Očovan", z Moraw zaś ostrawska „Šmykňa" oraz hnedska „Polana". Z Polski zapowiedzieli się „Wałasi" z Istebnej.

- Na razie nie wszystkie zespoły odpowiedziały na listy z zaproszeniami. O konkretach, w tym także o biletach, będzie można mówić tuż przed końcem roku - dodał Martynek.

POWSTANIE „CZECH-EBLUL"?

Języki pod ochroną

W Polsce powstanie krajowa Unia Języków Regionalnych i Mniejszościowych. Spotkanie założycieli odbyło się w dniach 12-13 grudnia br. w Gdańsku.

Celem organizacji będzie ochrona języków regionalnych i mniejszościowych w Polsce jako istotnego elementu dziedzictwa ogólnonarodowego i ogólnoeuropejskiego. Powstaje ona na bazie doświadczeń podobnych stowarzyszeń z państw Unii Europejskiej (z wyjątkiem Portugalii, w której podobne struktury właśnie powstają). Organizacje te skupione są w Europejskim Biurze Języków Mniej Używanych (EBLUL, *European Bureau for Lesser-Used Languages*), mającym obecnie swą główną siedzibę w Brukseli. EBLUL posiada status doradcy i obserwatora m.in. przy Komisjach Europejskich, Parlamencie Europejskim, Radzie Europy, Organizacji Narodów Zjednoczonych, UNESCO oraz Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

EBLUL, oraz lokalne komitety Biura, wielokroć skutecznie interweniowały w obronie naruszanych praw mniejszości i zagrożonych języków regionalnych, broniąc prześladowanych działaczy językowych (np. w Grecji), starając nie dopuścić do zamykania szkół uczących w językach mniejszościowych (np. w Niemczech), gazet (np. w Kraju Basków), czy radiostacji nadających audycje w tych językach (np. w Austrii).

- Uczestniczyłem w spotkaniu we włoskim Bolzano/Bozen, gdzie sugerowano założenie komitetów EBLUL w krajach wstępujących do Unii Europejskiej - poinformował nas **Bronisław Walicki**. *- Zwróciłem się do obecnych tam przedstawicieli mniejszości niemieckiej z RC, by zajęli się sprawą. Obiecali, ale na razie chyba niewiele zdziałali. Być może więc zaangażuje się w tę sprawę Kongres Polaków.* (db)

▼ *Na środowym spotkaniu wigilijnym w sibickim przedszkolu byli pasterze – chłopcy oraz aniołki, za które przebrały się dziewczynki, był piękny program, prezenty i wspólne kolędowanie.* *Fot. JAN KUBICZEK*

Choinka przy tablicy

Dokończenie ze str. 1

Ośmoklasiści ponadto zwyciężyli w konkursie na najładniej udekorowaną klasę - relacjonuje dyrektor **Bohdan Prymus**. W auli z programem wystąpili również uczniowie pierwszego stopnia, a z kolędami – dziewczyny i chłopcy z klasy 9.

Natomiast tydzień wcześniej odbyła się tutaj „Mikołajówka" przedszkolaków z dyrektorem Prymusem w roli św. Mikołaja.

Prawdziwej świątecznej atmosfery zakosztowali również uczniowie karwińskiej podstawówki. Spotkali się we fryształckim Domu PZKO, by wystawić program kulturalny w wykonaniu chóru szkolnego, zespołu folklorystycznego młodszych uczniów „Gizdy", solistów oraz recytatorów, a także ocenić minione 4 miesiące oraz połamać się opłatkiem. *- Samorząd uczniowski ogłosił ponadto wyniki konkursu o najpiękniejszą laurkę oraz najładniejszy świąteczny wystrój klas* - powiedziała dyrektor **Jadwiga Palowska**.

Tymczasem „at" półtorej lekcji normalnej nauki zaliczyli uczniowie PSP w Trzyńcu 1. Z minikoncertem świątecznym wystąpił w westybule szkolnym chórek pod kierunkiem **Ilony Podoli**. Potem zaś – podobnie jak w pozostałych szkołach – odbyły się „wigilijki" klasowe.

■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em

Pechowa trzynastka

Pojedynczy piorun zabił w Australii 13 mlecznych krów, które w czasie burzy schroniły się pod drzewem - poinformował farmer, który poniósł tę stratę. David Potter, który w stanie Queensland hoduje około 300 krów, powiedział, że zwierzęta zginęły „w reakcji łańcuchowej". Na pniu drzewa widać było miejsce, w które uderzył piorun; pod drzewem leżały martwe zwierzęta.

Stado nie było ubezpieczone; farmer mówi o pechowej trzynastce.

Mali Saddamowie

W Tajlandii wyrastają nowi Saddamowie. Niektóre muzułmańskie pary dla uczczenia obalonego irackiego dyktatora Saddama Husajna, nadają bowiem jego imię swym nowo narodzonym synom - podała prasa w Bangkoku.

„Podziwiamy Saddama, ponieważ miał odwagę stanąć do walki z jedynym supermocarstwem i uważamy, że wojna (w Iraku) była nieuzasadniona" - wyjaśnił dziennikowi „Bangkok Post" przewodniczący Stowarzyszenia Młodych Muzułmanów Rawsedee Lertariyapongkul.

I pomyśleć, że Tarik Aziz, były wicepremier w rządzie Husajna, właśnie postanowił zmienić na całkiem nowe imię swego syna Saddama. Ale o tym pewnie jeszcze Tajowie nie wiedzą.

Znaleźnego nie chcą

Trzej chińscy chłopi chcą przed śmiercią być oficjalnie uznani za odkrywców słynnej terakotowej armii sprzed 2,2 tys. lat, strzegącej grobowca cesarza Szy Huang-ti.

Yang Xinman, Yang Peiman i Yang Peiyan zwrócili się z taką prośbą do muzeum, w którym przechowywane jest znalezisko. Jak mówią, pragną, by przed śmiercią ich nazwiska trafiły do literatury naukowej. Prosili również o wydanie im zaświadczeń potwierdzających autorstwo odkrycia. Muzeum odpowiedziało jednak, że nie jest do tego upoważnione, chłopi więc zagrozili, że będą dochodzić prawdy przed sądem.

Terakotowa armia odnaleziona została w 1974 r. przez chińskich chłopów prowadzących prace ziemne. Armia powstała z inicjatywy cesarza Szy Huang-ti (260-210 p.n.e.), założyciela dynastii Qin. 6000 terakotowych figur żołnierzy, z których każdy ma indywidualne rysy twarzy, wraz z końmi i powozami przez ponad 2 tys. lat strzegło cesarskiego grobu.

Kuźnia gwiazd

Ostatnia część sfilmowanej przez Petera Jacksona tolkienowskiej trylogii - „Powrót króla", która w styczniu trafi na ekrany dla wielu twórców filmu stanowi zwrotny punkt w karierze.

Orlando Bloom - filmowy Legolas - najszybciej zaczął czerpać ze sławy, jaką dała mu rola we „Władcy Pierścieni". Już miesiąc po premierze pierwszej części trylogii został obsadzony w filmie Ridleya Scotta „Black Hawk Down" o wojnie w Somalii. Viggo Mortensen, grający we „Władcy Pierścieni" Aragorna, ma na koncie wiele ról wojowników, ale dopiero ekranizacja Tolkiena zrobiła z niego gwiazdę. Krytycy określają jego rolę w „Powrocie króla" jako kreację na miarę Oscara.

Reżyser filmowej adaptacji dzieła Tolkiena - Peter Jackson - musiał pogodzić się z faktem, że przestał być osobą anonimową. Ponad 100 tys. ludzi ustawiło się przed brytyjską premierą „Powrotu króla" wokół londyńskiego Wellington Courtenay Place, aby powitać reżysera „Władcy Pierścieni". Tolkienowska trylogia wyniosła go z pozycji mało znanego reżysera ambitnych filmów do rangi hollywoodzkiej gwiazdy kandydującej do Oscara.

Z JÓZEFEM ZIELEŃCEM, BYŁYM MINISTREM SPRAW ZAGRANICZNYCH RC

O integracji z UE

Józef Zieleniec, senator RC i były szef MSZ w minionym tygodniu składał wizytę w Ostrawie. Wystąpił tu m.in. z wykładami na temat integracji europejskiej dla studentów Wyższej Szkoły Górniczej – Uniwersytetu Technicznego. Przy tej okazji redakcja „GL" zadała mu trzy pytania dotyczące ostatniej fazy negocjacji europejskich oraz położenia mniejszości polskiej w RC.

▲ *Józef Zieleniec.* *Fot. autorka*

■ ■ Jaki jest pański pogląd na niedawne negocjacje w Brukseli dotyczące tekstu Konstytucji Europejskiej i na ujawnione podczas tego spotkania różnice poglądów między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czeską?

- Myślę, że taki rozwój sytuacji jest godny politowania. Przecież, doszło do zgody w absolutnej większości zagadnień dotyczących Konstytucji Europejskiej. Według wszystkich informacji, które posiadamy z obrad konferencji międzyrządowej, projekt był do przyjęcia. To, na czym się negocjacje załamały, a więc podział władzy wewnętrznej w Radzie Ministrów UE, jest być może naturalnym z punktu widzenia aktualnej polityki i ambicji niektórych reprezentacji politycznych. Pomimo to myślę, że sytuacja rozwinęła się dość niefortunnie. Nie jest to jednak katastrofa. Na pewno Irlandia obejmująca teraz przewodnictwo w UE zrobi wszystko, by przebiegły kolejne rokowania i dokument został uchwalony. Europa go potrzebuje.

To na pewno lepszy wariant, niż ten, o którym teraz zaczęto ostatnio dyskutować. Mam oczywiście na myśli wyodrębnienia się grupy państw-założycieli UE z reszty tego gremium. Myślę, że na takie rozwiązanie nie zgodziliby się też polscy politycy. Taki wariant mógłby niekorzystnie wpłynąć na wszystkich, ale przede wszystkim na państwa kandydujące.

■ ■ Czy przebieg konferencji w Brukseli będzie pańskim zdaniem mieć wpływ na stosunki czesko-polskie?

- Nie będzie to miało wpływu tym bardziej, że dobrze rozwija się współpraca Czwórki Wyszehradzkiej.

■ ■ Jaka jest pańska opinia w kwestii zapewnienia praw mniejszości narodowych w RC?

- Z tego, co wiem, sprawy te są określone szczegółowo przez cały szereg międzynarodowych przepisów i konwencji związanych z europejskim życiem politycznym. Przede wszystkim mam na myśli konwencję Rady Europy. Jestem przekonany o tym, że jeśli chodzi o ramy prawne, to Republika Czeska mieści się w standardzie europejskim. Jeśli zaś chodzi o samą realizację, praktykę dnia codziennego, to zawsze są to delikatne sprawy i zawsze się tu i ówdzie znajdzie problem.

Ogólnie ujmując, integracja zawsze wychodzi mniejszościom na dobre. Otwierają się granice. A to jest wygodne przede wszystkim dla mniejszości, które mieszkają wzdłuż granic z Macierzą. Wiadomo powszechnie, że proces integracji europejskiej był zainaugurowany z myślą o osłabieniu napięć na podłożu etnicznym. Chodzi o to, by Europy nie szarpać na kawałki, ale by różnorodność etniczną przeobrazić w źródło siły i współpracy. Teraz również my włączamy się do tego procesu. Cieszę się z tego ogromnie. Jestem przekonany, że gdyby Europa Środkowa, tak zróżnicowana etnicznie, pozostała poza integracją, miałaby o wiele więcej problemów.

Dziękuję za rozmowę

M. RADŁOWSKA-OBRUSNIK

Przywódcy Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii, Austrii, Holandii i Szwecji napisali w poniedziałek do przewodniczącego Komisji Europejskiej R. Prodiego, żeby Komisja w projekcie planów budżetowych na lata 2007-13, obniżyła pułap maksymalnych wydatków z obecnych 1,24% do równo 1% dochodu narodowego brutto (DNB) całej Unii.

Wielu komentatorów natychmiast powiązało list „szóstki" ze sprzeciwem Polski i Hiszpanii wobec nowego systemu głosowania w Radzie UE - jedną z przyczyn braku zgody w sprawie przyszłej konstytucji UE na sobotnim szczycie w Brukseli. Komentatorzy ci uznali list za formę nacisku na Polskę i Hiszpanię, które będą w nadchodzących latach największymi beneficjentami netto dotacji ze wspólnej unijnej kasy.

W wywiadzie dla „The Financial Times" Leszek Miller nie sądzi, by te propozycje były wymierzone przeciwko Polsce, która w najbliższych latach więcej uzyska z unijnego budżetu, niż do niego wniesie, ani tym bardziej, by były jakimś odwetem za zablokowanie projektu nowej konstytucji. Premier odniósł się sceptycznie do sugerowanego przez Francję modelu „Europy dwóch prędkości", ponieważ jest przekonany, że taka struktura nie sprawdziłaby się w praktyce.

■ ZAPISKI Z POŁUDNIA ■ ZAPISKI Z POŁUDNIA ■ ZAPISKI Z POŁUDNIA ■

Kwestia smaku

Po koncercie „Tacy jesteśmy" w Teatrze Cieszyńskim trwały tradycyjne długie nocne Polaków rozmowy. Dyskutując z młodszymi kolegami zrozumiałam jednak, że choć wiele nas łączy, również wiele nas dzieli. Kiedy bowiem któryś z Polaków z drugiej strony Olzy zapytał ich o 13 grudnia, odpowiedzieli, że to właśnie data koncertu. Mnie ten dzień zawsze jednak będzie się kojarzył z pierwszym traumatycznym przeżyciem – wprowadzeniem stanu wojennego w Polsce w 1981 roku. Niektórzy z moich młodszych kolegów jeszcze wtedy nie byli na świecie, wobec czego dedykuję im gawędę z cyklu „Tacy byliśmy".

Już w dzieciństwie nie miałam zaufania do dentystów i polityków. O ile niechęć do stomatologów wydaje się być zrozumiałą w każdym wieku, to fakt, że przyszło mi dojrzewać w erze normalizacji i dogorywającego komunizmu, był brzemienny w skutki. Jako mała dziewczynka maszerująca w jednym z licznych w owych czasach pochodów w obowiązkowym stroju ludowym zostałam bowiem porwana na czerwoną trybunę przez jednego z partyjniaków. Oprócz zrozumiałego przerażenia zapamiętałam jeszcze nieprzyjemny zapach potu i wódki. I odtąd (jak w przypadku psa Pawłowa) przy hasłach: partia, komunizm, proletariat, moje wrażliwe zmysły automatycznie przywoływały tamto niezbyt przyjemne doświadczenie. Przeżyłam wówczas także wielkie rozczarowanie – podczas listopadowej wizyty pewnej rosyjskiej delegacji w naszym mieście jedna z pań kwiląc coś w języku Gorkiego, zacięła nam przypinać do bluzek czerwone gwiazdki z wizerunkiem małego chłopczyny. W domu triumfalnie oznajmiłam, że jakaś dobra pani dała mi gwiazdkę betlejemską z obrazkiem Jezuska, ale ojciec szybko wyprowadził mnie z błędu. Dzieciątko Lenin powędrowało do kosza, a ja, totalnie zdezorientowana roniłam łzy w kąciku.

To wszystko wróciło niedawno, kiedy stary dobry krakowski przyjaciel przywiózł mi w prezencie „Odpowiedź", płytę Przemysława Gintrowskiego, który w tamtych latach komponował muzykę do wierszy Zbigniewa Herberta. Wówczas było to dla mnie objawienie, że można mówić o komunizmie w ten sposób: To wcale nie wymagało wielkiego charakteru / mieliśmy odrobinę niezbędnej odwagi / lecz w gruncie rzeczy była to sprawa smaku. Herbert odkrył, że zachwalane przez partię piękno etyczne nie idzie w parze z pięknem estetycznym i zastanawiał się: Kto wie, gdyby nas lepiej i piękniej kuszono... Postawiony twarzą w twarz, a może raczej rzucony na kolana przed idola totalizmu, wstał, otrzepał spodnie i grzecznie stwierdził, że nowe bóstwo, brzydkie, kiczowate i nieproporcjonalnie skonstruowane, mu się nie podoba. I zajął się pisaniem wierszy o rzeczach piękniejszych i uczciwszych aniżeli samogonny Mefisto w leninowskiej kurtce / który posyłał w teren wnuczęta Aurory / chłopców o twarzach ziemniaczanych / bardzo brzydkie dziewczyny o czerwonych rękach.

Tak, nie ufałam ani podochoconym panom, porywającym dzieci na trybuny, ani rumianym paniom, dekorującym nas kiczowatymi odznakami. Czy była to kwestia smaku czy przeczucie, że gdy zamkną się za nami drzwi ich gabinetów, skończą się piękne słowa i podobnie jak pan dentysta z dziecinnych koszmarów wyciągną zza pleców wiertarki i inne straszliwe narzędzia?

Dziś nadal nie ufam politykom, którzy szczerzą do mnie nieskazitelnie białe zęby, informując, że wprawdzie nie ma już podziału świata na dwa obozy, ale dla mojego dobra zakupili nowe bombowce i wysłali na front kolejne oddziały żołnierzy. Jestem czujna, bo poeta przestrzegał: Nie należy zaniedbywać nauki o pięknie / Zanim zgłosimy akces trzeba pilnie badać / kształt architektury rytm bębnów i piszczałek / kolory oficjalne nikczemny rytuał pogrzebów. Podejrzliwie przyglądam się więc jowialnemu facetowi o imieniu Santa, który wyparł Dziadka Mroza i udaje, że jest świętym Mikołajem. Zastanawiam się, dlaczego w mediach, ale także na obowiązkowych lekcjach angielskiego wmawia się naszym dzieciom, że święto zakochanych należy obchodzić w zimie, że Halloween jest bardziej atrakcyjnym świętem od Święta Zmarłych, i że na wigilijnym stole nie może zabraknąć indyka. Przyglądam się wyrastającym jak grzyby po deszczu nowym obiektom gastronomicznym i rozrywkowym rodem z Ameryki i coś znów każe mi się zastanawiać nad tym, czy nie powinnam od nowa rozważyć kwestii etyki i estetyki.

RENATA PUTZLACHER

PROBLEM KULTURY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

ROMAN BERGER

(IV część odczytu wygłoszonego na spotkaniu Towarzystwa Ewangelickiego w Cz. Cieszynie)

Młody człowiek miałby mieć możliwość stwierdzić **empirycznie - eksperymentalnie**, że jest wprawdzie istotą na rozdrożu, ale że jest nią dzięki temu, iż jest w nim zalążek Ducha - iskra Boża - Daimonion (którego w tych dniach przypomniał nam Czesław Miłosz) - element twórczy, dzięki któremu każdy jest potencjalnym członkiem gatunku *homo creativus*, a nie jakimś konsumentem i trybem w maszynie (np. wyborcą). Zbliżać się do tego stanu-poziomu-wymiaru będzie wtedy, kiedy nauczy się budować swą przestrzeń wewnętrzną (R. GUARDINI), niezależną od negatywnych sugestii świata; kiedy odkryje w niej swe centrum duchowe i zharmonizuje z nim swój modus vivendi. Tylko wtedy może zdobyć minimum niezbędnej autonomii, niezależności i samorządności, umożliwiającej przezwyciężanie kompleksów niższości lub pokusy pychy - symptomów naturalnego determinizmu, zniewolenia przez świat materii i przemocy. Człowiek powołany jest, by już w młodości *wzleciał nad martwym światem* - nie po to, by zeń emigrować, lecz aby nabrawszy sił duchowych w sferze Silentium - milczenia, wrócić i ożywiać - inspirować dostępną cząstkę świata, boć Duch-ci jest, który ożywia. Wtedy też staje się on fenomenem P. Teilharda de Chardin - przejawiając się konkretnie w formie *darów Ducha*, o których mówi św. Paweł. I tylko tam, gdzie to się dzieje, możemy mówić o zalążkach lub resztkach (?) kultury duchowej.

10.

Tu zwrócić uwagę musimy na problem metody takiego wychowania. *Medium is a message too* stwierdził swego czasu M. McLUHAN. Jeżeli tym przesłaniem jest dziś wspomniany *nieklasyczny paradygmat poznania* łącznie z nowym obrazem człowieka (który wykazuje punkty styczne ze starą mądrością), to wynika stąd, że do naszkicowanych wyżej celów wychowania-paidea zbliżać się trzeba zgodnie z nim. Zaryzykuję tu następującą hipotezę: katastrofalny stan świata współczesnego jest prawdopodobnie wynikiem tego, że **słuszne cele**, wyrażane od wieków w formie ideałów, wartości i cnót, propagowane i egzekwowane były (i są z reguły nadal) za pośrednictwem niewłaściwego medium. Tym medium stała się mowa - **język werbalny**, a więc logika, racjonalistyczna argumentacja, perswazja. Adresatem był - jeszcze przed wprowadzeniem tego terminu - *homo sapiens*, istota emancypująca się z kontekstu Przyrody. Istota dopatrująca się swej odrębności w zdolności werbalizacji procesów mentalnych. To doprowadziło wreszcie do utożsamiania myślenia z myśleniem werbalnym. Gramatyka, logika, przyczynowość - oto system odniesienia. Nazwijmy go od razu: w kręgu naszej tradycji jest to system Starego Testamentu. Stał się on łącznie z antyczną myślą grecką podłożem klasycznego paradygmatu. Dziś wiemy, że gramatyka, logika, przyczynowość tego typu to linearna gramatyka, linearna logika i linearna przyczynowość. A więc narzędzia myśli mechanistycznej, redukującej trzecią nieskończoność - Nieskończoność organizacji Rzeczywistości (P. TEILHARD de CHARDIN) na skończone zbiory elementów i relacji. W myśl hasła Divide et impera!.

W trakcie walki z Przyrodą zewnętrzną, osiągając tu oszołamiające rezultaty, człowiek zapomniał o Przyrodzie wewnętrznej. Przypomina ją dziś nowy paradygmat, odsłaniający z jednej strony (pars pro toto) funkcje paleomózgu, archetypów, struktur mitu (*Mity w nas myślą* - Cl. LEVI-STRAUSS), a z drugiej więzi z Przyrodą zewnętrzną, przejawiające się nie tylko w sferze chemii czy mikrofizyki, ale w procesach mentalnych (procesy somatosygnifikacji i signa-somatyzacji - D. BOHM).

Nie jestem, oczywiście, kompetentny, by wchodzić tu w zawiłości stanu rzeczy, który P. RICOEUR wyraził swą anty-kartezjańską formułą: *Sum, ergo cogito*. Chcę tylko podkreślić fakt, który z punktu widzenia empirii w dziedzinie sztuki jest dla mnie oczywisty: nowy paradygmat poznania stwarza warunki rehabilitacji tych funkcji mentalnych, które pod dyktaturą racjonalizmu klasycznego zostały wyeliminowane z poważnego dyskursu. Mam na myśli takie funkcje jak intuicja, imaginacja, wgląd (insight), dostrzeganie różnic lub analogii ukrytych przed myślą racjonalistyczną. Powstały warunki, by oczywistą stała się **Jedność Rzeczywistości - Holomovementu** D. Bohma. By w zgodzie z nauką współczesną człowiek uświadamiał sobie, że jest cząstką Całości niewyobrażalnej i niewypowiedzianej. Cząstką, która sama jest niewyobrażalnie, niewypowiedzialnie złożona. Chodzi więc o to, by wychowanie zbliżało człowieka od najwcześniejszej młodości do wczuwania się w ten stan rzeczy, którego istotnymi aspektami są cudowność i Tajemnica. By przynosiło informację paradoksalną - wywołującą zdumienie, zachwyt połączone z pokorą. Informacji takiej nie przynosi logika, argumenty, dowody, definicje, teorie etc. - język nauki, niedostępny nie tylko dla młodocianego adepta, ale również dla dojrzałego nie-eksperta. Przynoszą ją natomiast obrazy, modele, analogie, podobieństwa, metafory etc. Przynosi ją bezpośredni kontakt z nimi, całościowa percepcja oraz przeżywanie sytuacji odnoszących do archetypów egzystencji. Na tym podłożu rozwijać się też może zmysł dla symboli - znaków odnoszących do podstawowych aspektów Uniwersum - procesów Kosmogenezy. *Paideia* - troska o duszę miałaby więc rozwijać nie tyle światopogląd co świato-odczucie łącznie ze zdolnością wczuwania się w poszczególne aspekty Bytu.

Dzięki temu wymienione wyżej cnoty - empatia, solidarność, ofiarność etc, nie byłyby czymś narzuconym z zewnątrz - mówiąc z S. FREUDEM - pod presją Super-Ego, ale czymś rozwijającym się organicznie od wewnątrz, z duchowego centrum, a równocześnie zgodnie z odwieczną empirią z niej i z refleksji zrodzoną mądrością. Mowa tu o rozwijaniu świadomości w kierunku świadomości transpersonalnej i świadomości kosmicznej.

11.

Podkreślić musimy banalny fakt, że procesy wychowawcze nie są sprawą tylko i wyłącznie rodziny i szkoły. Wychowuje - pozytywnie lub negatywnie - całe społeczeństwo. Jeżeli znalazło się ono w stanie moralnego-duchowego rozkładu, przestało być organizmem stając się zbiorem ego-cząsteczek, to oddziałuje ono na stan ducha - zwłaszcza młodzieży - destrukcyjnie. Zamiast ewolucji świadomości - przynosi inwolucję. Wynika stąd, że nasza rewolucja w szkolnictwie i w rodzinie miałaby dotyczyć tej właśnie całości nadrzędnej. Mowa tu - podkreślmy - o rewolucji w sensie diagnozy C. F. v. Weizsäckera, który twierdzi, iż niezbędna jest *przemiana świadomości* - bez niej grozi gatunkowi ludzkiemu zanik. Do tej samej konkluzji doszli i dalsi myśliciele. Wspomnę dwóch - łącznie z v. Weizsäckerem twierdzą niezależnie to samo (*Tres faciunt collegium*): do *Bewusst-seinswandel* potrzebna jest praktyka *askesis* - treningu w sferze ducha, praktyka medytacji. By do świata ludzkiego wróciło minimum niezbędnej równowagi - konieczna jest równowaga w psychice. Konieczne jest Silentium - wyciszanie myśli werbalnej - koncentracja uwa-

ROZMOWA Z PROF. Dr EWĄ FERENC-SZYDEŁKO, AUTORKĄ KSIĄŻKI

O ŚWIĘTACH BOŻEGO NARODZENIA

Każdy świąteczny dzień jest zawsze czasem niezwykłym...

Dotyczy to szczególnie Wigilii i świąt Bożego Narodzenia.

Zacznijmy więc od Wigilii...

Słowo „wigilia" pochodzi z języka łacińskiego i oznacza czuwanie. Tradycja czuwania wywodzi się ze Starego Testamentu. W izraelskich domach w wigilię szabatu oraz innych świąt szykowano jedzenie i czyniono wszelkie przygotowania tak, aby święto mogło być wolne od pracy. I nasze wigilie służą takiemu celowi. Obecnie, po reformie kalendarza, Wigilia stanowi nie tyle przygotowanie do świąt, ale już je rozpoczyna.

W dawnej Polsce Wigilia była zawsze dniem ciężkiej pracy...

24 grudnia, aż do zmroku, wszyscy pracowali normalnie. Trzeba było naszykować zwierzętom lepszej świątecznej paszy i to tyle, by starczyło przynajmniej na dwa dni. Kobiety w ten wyjątkowy dzień sprzątały od rana, wymiatały śmieci ze wszystkich kątów, wietrzyły poduchy, pierzyny, makaty i kożuchy.

Polska tradycja, ale tylko polska, nakazuje aby na Wigilię pościć. W tym dniu obowiązuje post ilościowy, do ukazania się pierwszej gwiazdy oraz post jakościowy, czyli zakaz spożywania pokarmów mięsnych aż do północy.

Wieczerza wigilijna zaczyna się zawsze z pierwszą gwiazdką. Ludzie łamią się opłatkiem i składają sobie życzenia. Współcześni Polacy, zostawiają prawie zawsze przy stole pusty talerz. Mają w pamięci stosunkowo niedawną przeszłość naszego narodu i to, że ciągle brakowało kogoś bliskiego, kto czasem mógł niespodziewanie wrócić.

W domach ludzi wykształconych wieczerzę zaczynano zawsze od wspólnej lektury Ewangelii wg św. Łukasza, a następnie dzielono się opłatkiem. Zwyczaj ten jest do dziś najważniejszą chwilą wigilijnej wieczerzy, symbolizujący wszechpojednanie.

Życzenia, jako pierwszy, składał i łamał się opłatkiem ze wszystkimi najstarszy członek rodziny, nastepnie każdy z każdym.

Potem zaczynała się uroczysta wieczerza...

Siadano do stołu z białym obrusem, pod którym szeleściło sianko, a na stole parowały garnki. Potraw było zawsze kilka, siedem, dziewięć albo jedenaście, a w każdym razie w nieparzystej liczbie. Wszystkie potrawy kraszono olejem z siemienia lnianego, konopnego albo z maku. Rodzaj potraw i ich dokładna liczba na wigilijnym stole zależały od lokalnych tradycji. Zazwyczaj jednak pierwszą potrawą tego wieczoru była polewka migdałowa albo rybna – w Wielkopolsce i na Śląsku, a w Małopolsce i na wschodzie barszcz albo zupa grzybowa. W wielu domach gospodynie przygotowywały też zupę piwną – tzw. siemieniuchę, czyli polewkę z siemienia lnianego. Niekiedy też wigilijną wieczerzę rozpoczynały ziemniaki z kiszonym żurem.

Potem podawano: groch, kluski maszczone miodem lub olejem, kapustę, kaszę jaglaną ze śliwami, a na koniec gotowaną suszoną rzepę. Kolacja wigilijna nie byłaby pełna, gdyby zabrakło na niej strucli pieczonych najczęściej z makiem.

W wigilijny wieczór nigdy nie zapominano o zwierzętach domowych. Krowom i koniom dawano specjalnie farbowane na czerwono i zielono opłatki. Gospodarz zaglądał też do pszczół. Podchodził do każdego ula i lekko pukał oznajmiając im radosną nowinę o narodzeniu Jezusa.

W każdej izbie były też choinki. Wśród igłastych gałęzi wiły się łańcuchy: słomkowe i bibułowe przypominające biblijnego węża kusiciela. W czasach zaborów łańcuch na choince stał się symbolem zniewolenia Polaków. Choinki ubierano też w piernikowe figurki ludzi i zwierząt, lukrowane kolorowo i posypywane makiem. Szczególnie okazale prezentowała się figura św. Mikołaja. Choinka stała w domu aż do Trzech Króli, czyli do 6 stycznia.

Prof. dr EWA FERENC-SZYDEŁKO

▲ „Na Boże Narodzienie w kościele w Grodnie. ◆ Święta Rodzina w katedrze szczecińskiej. Fot. LESZEK WĄTRÓBSKI

■ NOWOŚCI PŁYTOWE ■ NOWOŚCI PŁYTOWE ■ NOWOŚCI PŁYTOWE ■ NOWOŚCI PŁYTOWE ■ NOWOŚCI PŁYTOWE

Jana Kirschner - »Veci čo sa dejú«

„Veci čo sa dejú" to czwarta płyta studyjna w dorobku słowackiej piosenkarki Jany Kirschner. Sam byłem ciekaw, w jakim kierunku artystycznym podąży ta niewątpliwie utalentowana wokalistka. Już na poprzednim albumie „Pelikán" można było wyczuć, co tak naprawdę kręci artystkę. Inteligentny pop rock, trochę bosanowy i latynoskich klimatów, a wszystko leciutko okraszone jazzowym pędzlem. Tak było na „Pelikánie" i w zasadzie podobnie jest na najnowszym wydawnictwie. W zasadzie, bo moim zdaniem płyta „Veci čo sa dejú" sprawia wrażenie jeszcze spójniejszej tematycznie. Krzyczę brawo, albumu bowiem słucha się z niebywałą przyjemnością.

* *

Wokół Jany Kirschner zawsze kręcili się rasowi instrumentaliści. Na poprzednich płytach wokalistkę wspierał gitarzysta Andrej Šeban - znany ze współpracy m.in. z Richardem Müllerem i Peterem Lipą. Šebana zabrakło podczas nagrywania najnowszego albumu. Zastąpił go gitarzysta Peter Bič, człowiek bez dwóch zdań na swoim miejscu. Peter Bič na płycie Jany Kirschner unika jak diabeł święconej wody rozwlekłych solówek, nie różni się tym zresztą od Šebana. Znów krzyczę brawo. Atutem albumu są ładne i zarazem bezpretensjonalne piosenki, zaśpiewane z niebywałym wyczuciem. Miałem okazję posłuchać Kirschner na klubowym koncercie, więc sprawdziłem i wiem, że to nie żadne bajery skombinowane w studio nagrań - ta dziewczyna śpiewa tak lekko, że na myśl przychodzi mi tu legendarna, nieżyjąca już Janis Joplin.

Pośród dwunastu utworów na płycie nie ma ani jednego knota. W odtwarzaczu można spokojnie włączyć przycisk „przypadkowe wyszukiwanie". Rozczarowanie nam nie grozi. Kolejnym plusem jest fakt, że wszystkie utwory zaśpiewane są po słowacku. Jana Kirschner postawiła na swój piękny język ojczysty, a ja po raz trzeci krzyczę brawo.

W otwierającym krążek temacie „Ráno" w pełni przejawia się właśnie słowiańska melodyjność. Tej delikatnej piosenki świetnie słucha się w łóżku, samemu, bądź też z osobą towarzyszącą. Dla zakochanych jest jednak bez dwóch szóstym temat „Ako sa na mňa dívaš" - proszę sprawdzić... Na mnie właśnie te bardziej spokojne kawałki robią największe wrażenie.

Tak jest i w wypadku krótkiego bluesa „Občas". Kiedy go słucham, na myśl przychodzi mi Martyna Jakubowicz - podobny niepokojący klimat w spokojnym akustycznym pejzażu gitary. Proszę się jednak nie lękać. Jana Kirschner z zespołem potrafi niezłe „przyłożyć do pieca". Wybrany na singla kawałek „Kamene", ludowa piosenka „Na čiernom koni" czy latynoskie „Sláko" pokazują inne, bardziej dynamiczne oblicze artystki. Wtedy poszaleć może i saksofon Michala Žáčka, ostrawianina i jednego z wielu zaproszonych gości na tym albumie.

JANUSZ BITTMAR

»POLSKIE TRADYCJE ŚWIĄTECZNE«

▲ Szopka łowicka z postaciami w strojach ludowych.

Pasterka rozpoczynała święta Bożego Narodzenia...

Od pasterki zaczynał się okres zwany Dwunastnicą, trwający przez 12 dni aż do święta Trzech Króli i obrazujący 12 miesięcy roku. Najważniejsze było oczywiście święto Bożego Narodzenia przypominające narodzenie Chrystusa w szopie betlejemskiej. Historię tę chętnie odgrywano w bożonarodzeniowych jasełkach, mających już prawie osiemsetletnią tradycję. Innym popularnym tematem tych misteriów była kąpiel Dzieciątka Jezus, symbolizująca chrzest święty.

Drugim dniem świątecznym jest dzień św. Szczepana, męczeńsko ukamieniowanego. Święto to rozpoczyna kolędę i dni radości i zabawy. Dawniej brali w niej udział wszyscy mieszkańcy wsi i małych miejscowości. Po kolędzie chodził także ksiądz i młodzież wiejska. Roześmianymi i rozweselonymi grupami odwiedzano wszystkie chaty. Chodzono wtedy z Herodem lub turoniem, wyśpiewując pod oknami kolędy. Ludzie chętnie też odwiedzali sąsiednie kościoły, aby zobaczyć bożonarodzeniowe szopki. Zwyczaj ten przetrwał do dziś dnia.

Wielu dawnych zwyczajów już nikt niestety nie pamięta

Jest to naturalna konsekwencja postępu w różnych dziedzinach życia. Byłoby jednak wielkim błędem lekceważenie tego fragmentu dawnej polskiej obyczajowości, który kształtował charaktery i postawy naszych ojców i dziadków, przez co wpływał też pośrednio i na naszą mentalność i dziedzictwo kulturowe.

Korzystajmy więc z doświadczeń naszych przodków i bierzmy z niego wszystko to, co najlepsze.

LESZEK WĄTRÓBSKI

▲ Kościół z szopką na Wołyniu (Ukraina).

cią znajdowały też ukryte tam pierniki czy śliwki w miodzie oraz inne łakocie.

Były też wróżby. Wigilia była wspaniałą np. okazją do wróżb matrymonialnych. Panny i kawalerowie ciągnęli źdźbła siana spod obrusa. Zielone źdźbło, było szczególnie dla dziewcząt, najszczęśliwszą przepowiednią i oznaczało ślub w ciągu najbliższych zapustów.

Tego samego dnia do świętujących zaglądali też przebierańcy. Każda taka wizyta kończyła się wspólnym śpiewaniem kolęd. Gospodyni nie żałowała też kilku jaj czy strucli z makiem dla przebierańców, nazywanych w innych regionach kraju kolędnikami. Potem zaczynały się przygotowania do pasterki.

WŁADYSŁAW SIKORA

ZBÓJNICY

(21)

29 V 1629 dopadnięto nad Jabłonkowem Piotra Miczkowicza z Radczy pod Żywcem i skazano owego „znanego morderza" na śmierć - taką z udarciem dwunastu pasów skóry rozżarzonymi na węglach kleszczami i wbiciem na hak pod prawym żebrem, „by co najdłużej żyć mógł". 10 I 1689 kat krakowski Jurek dokonał straszliwej, jak się dowiadujemy, egzekucji na Martynie Portaszu-Szigosiku, „który przywodził 25 zbójnikom, udarłszy mu dwa pasy skóry na plecach i uciąwszy ręce a potem żywego za żebro na haku powiesiwszy". Portasz zabił przed rokiem Marcina Jaszka, urzędnika folwarcznego w Węgierskiej Górce, obawiając się czegoś rozstał się z towarzystwem i z bratem Pawłem, „miasta wielkie na Węgrzech, w Czechach i na Śląsku obchodził". Dlatego widocznie słynie też jako „z Węgier zbójca sławny", który „po żywieckim państwie i inszych okolicznych państwach zbójctwem swym bardzo grasował, plebanije, dwory szlacheckie rabował". Został zdradzony bodaj przez Reginę Dudkową z Milówki.

Klimczoków lub Klimczaków było kilku, podania zaś bodaj złączyły ich w jedną osobę i zrównały z Ondraszkiem. Wojciech Klimczak był w roku 1696 postrachem okolic Bielska, przewodził kilkunastu zbójnikom. W celach zwiadu posługiwał się dziadem chodzącym po jałmużnie: ten podglądał dwory i plebanie, otrzymawszy zaś nocleg wpuszczał następnie zbójników do środka. Po napadzie na dwór w Rajsku na pijanych zbójników wpadła okoliczna szlachta. Ujęto wtedy Wojciecha Klimczaka oraz 9 zbójników z dziadem. Ćwiartowano ich żywcem w Oświęcimiu, Klimczaka utartym zwyczajem powieszono za żebro na haku.

Mateusz Klimczak (być może brat Wojciecha) z Lipowej koło Żywca ukrywał się w rok po śmierci Wojciecha u wspólników w Mikuszowicach. Pan Michałowski na czele kilku żołnierzy niemieckich dnia 11 VI 1697 - po doniesieniu, że Klimczak bawi z kompanami u chłopa Kubicy koło kościoła - otoczył w nocy dom. Zbójnicy się spostrzegli i zaczęli się ostrzeliwać. Ranny Michałowski zmarł, kilku zbójnikom zaś w zamieszaniu udało się zbiec, lecz Klimczaka ujęto z dwoma współtowarzyszami. Tych stracono w Oświęcimiu, a Klimczaka wysłano do Krakowa. Na torturach przyznał się do niektórych przestępstw i wydał sporo wspólników. Imponujące jest wyliczenie łupu u jednego tylko pana Łodzyńskiego: 60 złotych, srebrna zastawa (2 miednice, nalewka, 2 talerze), 2 srebrne strzemiona, bodaj 5 sukni, 18 złotych guzów, srebrny sznurek do kontusza, pozłacana łyżka srebrna, zegarek, szabla oprawna w srebro, para pistoletów, jedwabna kołdra, koronki, wstęgi.

Turystystyka związała z owymi legendarnymi zbójnikami schronisko Klimczok na Magurze. „Zbójców o tych nazwiskach grasowało w okolicy co najmniej trzech, a jeśli rzeczywiście ukrywali się w okolicznych jaskiniach, to mieli ku temu doskonałe warunki, bo skalnych rozpadlin i jaskiń rozmaitej długości tu nie brakuje" - informują przewodniki. „Najdłuższa z nich jest położona tuż pod szczytem Trzech Kopców jaskinia zwana Grotą Klimczaka. Długość jej zbadanych korytarzy sięga 900 metrów, co daje jej tytuł najdłuższej w polskich Beskidach." Spośród bandy Klimczaka znamy: Pagacza, Turka, Piwowara, Strzelca, Babieńszczaka, Leśnego. Egzekucja Mateusza Klimczaka odbyła się na krakowskich Krzemionkach, gdzie w roku 1651 stracono także Kostkę Napierskiego. Skoro już o Klimczakach mowa, przyjaciel zwrócił mi uwagę na niesamowitą notatkę w „Gwiazdce Cieszyńskiej" (42) 19. 10. 1861 (276): „dnia 5. 9. 1861 odbyło się wesele żony jednego z 18 rozbójników - Klimczoka, którzy przed 85 laty byli straceni, licząc 105 lat poślubiła 19-letniego parobka. Jest ona przy umysłach, włosy ledwie zaczęły siwieć, ma duży majątek, może po mężu rozbójniku...".

Walenty Jurczok z Dziedzic, którego 9 XI 1701 rajcy bialscy wieźli na konfrontację do Żywca pod opieką czterdziestu (!) pachołków z muszkietami, zginął na szubienicy w Bielsku.

(cdn.)

PRAWA MNIEJSZOŚCI MUSI ZAAKCEPTOWAĆ WIĘKSZOŚĆ

W Kołodziejach nad Konwencją

Od ratyfikowania przez Rząd RC Konwencji Ramowej o Ochronie Mniejszości Narodowych minęło w tym roku 5 lat. Z tej okazji na początku grudnia odbyło się w Pradze Kołodziejach seminarium dotyczącą wdrażania w Republice Czeskiej zawartych w niej zasad, na którym przedstawiciele mniejszości w obecności przedstawicieli Rady Europy ze Sztrasburga mieli okazję do wymiany doświadczeń i poglądów z przedstawicielami resortów rządowych.

W seminarium poświęconym konkretnym wynikom ratyfikowania w 1998 roku przez RC Konwencji Ramowej wzięli udział przedstawiciele Rady Rządu RC ds. mniejszości narodowych oraz komisji tejże Rady ds. kontaktów z samorządami lokalnymi. Polską mniejszość narodową reprezentowali **Rudolf Moliński** i **Bronisław Walicki** z Cz. Cieszyna, **Michał Chrząstowski** z Pragi, **Eugeniusz Kiedroń** z Suchej Górnej oraz **Bronisław Haratyk** z Jabłonkowa. Nie zabrakło w Kołodziejach oczywiście Romów ani przedstawicieli mniej liczebnych społeczności mniejszościowych – bułgarskiej, chorwackiej, rusińskiej, rosyjskiej, greckiej czy ukraińskiej.

- Seminarium nt. wdrażania w naszym kraju zasad Konwencji Ramowej odbyło się niejako na życzenie kancelarii komitetu doradczego ds. Konwencji Ramowej przy Radzie Europy w Sztrasburgu. W tym roku został bowiem zamknięty pierwszy cykl monitorowania sytuacji w RC w odniesieniu do zasad zawartych w Konwencji. Toteż Rada Europy zadbała o stronę finansową tego przedsięwzięcia. Natomiast organizacją imprezy zajęła się Kancelaria Rady Rządu RC ds. mniejszości narodowych - wyjaśnia B. Walicki.

Rada Europy oczekuje wyników

O tym, że wyniki rzeczywiście są, prowadzący spotkanie w zastępstwie wicepremiera Petra Mareša, **František Kozel** starał się zaraz na wstępie przekonać obecnych w Kołodziejach przedstawicieli komitetu doradczego ds. Konwencji Ramowej przy Radzie Europy, członka minionej kadencji **Alana Phillipsa** oraz członka bieżącej kadencji **Gáspara Bíro**. Jako przykład podawał powstanie komisji ds. mniejszości narodowych przy 4 samorządach wojewódzkich oraz 136 gminnych. Nie mniej korzystny obraz wdrażania Konwencji Ramowej w naszym kraju, oparty na sprawozdaniu z działalności Kancelarii Rady Rządu ds. mniejszości narodowych, przedstawił szef Kancelarii **Andrej Sulitka**.

Podobnie przedstawiciele poszczególnych resortów rządowych mających kontakt z mniejszościami zdawali się nie widzieć problemów tam, gdzie niemal na co dzień spotykają się z nimi członkowie poszczególnych mniejszości. - *Na przykład co do pisowni imion i nazwisk w języku ojczystym, pani Jana Hdłowa z ministerstwa spraw wewnętrznych twierdziła, że problem ten jednoznacznie rozwiązuje fakt wyższości międzynarodowych aktów prawnych ratyfikowanych przez RC nad ustawami RC. Niestety doświadczenia mniejszości z życia codziennego są nieco inne. Dlatego uważam, że zasady zawarte w międzynarodowych aktach prawnych powinny znaleźć odbicie również w odpowiednich rozporządzeniach MSW* - stwierdził R. Moliński.

Ku satysfakcji uczestników nie tylko zresztą z Zaolzia, o pisowni imion i nazwisk na spotkaniu w Kołodziejach padały m.in. takie zdania, jak to **Jana Jařaba**, pełnomocnika rządu ds. praw człowieka: *„Każdy miałby mieć prawo do używania swojego imienia i nazwiska tak, jak sam sobie tego życzy"*.

Czego potrzeba mniejszości?

W RC istnieje ok. 500 stowarzyszeń działających na bazie narodowościowej. Gros z nich to stowarzyszenia Romów, co jednak nie umniejsza faktu, że RC jest krajem wielonarodowościowym i wielokulturowym. - *Zdaniem Jana Jařaba, wielokulturowość polega na poznawaniu kultury tego drugiego i jako taka powinna być wprowadzana do szkolnych programów nauczania* - relacjonuje B. Walicki. - *To samo zresztą podkreślałem w swoim referacie (referat B. Walickiego był obok referatu Petera Liptáka, członka Rady Rządu ds. mniejszości narodowych, jednym z dwu głównych referatów wygłoszonych na seminarium przez przedstawicieli mniejszości - przyp. B.S.). Zwracałem uwagę, że państwo za mało informuje większość o prawach mniejszości* - dodaje B. Walicki.

„(...) Pytam: Czyż nie jest obowiązkiem naszego państwa zapoznać obywateli z umowami Rady Europy, które ratyfikował czeski parlament i które stoją ponad ustawami Republiki? Czyż ministerstwo szkolnictwa nie ma możliwości organizowania kursów dla nauczycieli, a państwo nie ma wpływu na media?" - apelował w praskich Kołodziejach Bronisław Walicki, spodziewając się właśnie od państwa przeciwdziałania nieraz żenującym brakom podstawowych informacji, jakie ma czeska większość w zakresie praw i historii poszczególnych mniejszości narodowych w RC. Fakt owych „historyczno-narodowościowych" luk w wykształceniu ludności Śląska Cieszyńskiego dokumentował on przykładem z tegorocznej akcji zbierania podpisów pod petycję dotyczącą dwujęzycznych nazw w Cz. Cieszynie. Wtenczas bowiem czescy współobywatele nieraz głośno doszukiwali się przyczyn naszej obecności na tych ziemiach w powojennej migracji za chlebem czy w poszukiwaniu łatwiejszego życia poza granicami Polski.

„Zgodnie z założeniami Europejskiej Karty Języków Regionalnych i Mniejszościowych, naszego języka powinno się nauczać również w szkołach czeskich. Jest tu jednak pewien warunek: miejscowa ludność musi się na to zgodzić. Aby tak się stało, musi ona znać dzieje swojego regionu wraz z powiązaniami historycznymi. Sęk w tym, że wiedzy tej często brakuje zwłaszcza tym mieszkańcom naszego regionu, którzy zdobywali wykształcenie w czeskich szkołach" - przedstawiał B. Walicki problem nieznajomości historii Zaolzia. *„(...) To właśnie ludność, która się tutaj przyprowadziła z własnej woli, miałaby poznać język naszego regionu, skoro my również poznajemy jej zwyczaje, historię i język"* - kontynuował.

Słuszności wywodów Bronisława Walickiego dowodzi m.in. jedno ze stwierdzeń obecnego na spotkaniu w Kołodziejach, reprezentanta idei Sztrasburga, Alana Phillipsa: *„Mniejszość ma wtedy swoje prawa, kiedy akceptuje je większość"*.

Bez odpowiedniej oświaty, niestety, nie ma na co liczyć.

BEATA SCHÖNWALD

„Twój dzień urodzin, to piękna data
więc żyj nam mamo do końca świata.
Niech cię Bóg zdrowiem obdarzy
miej radość w sercu a uśmiech na twarzy".

Dnia 20. 12. 2003 obchodzi zacny jubileusz 90 lat

pani ANNA CHODUROWA

Życzenia błogosławieństwa Bożego, zdrowia i wszelkiej pomyślności oraz wielu szczęśliwych dni składają córka i syn z rodzinami. GL-221

Dnia 22 grudnia 2003 obchodzi zacny jubileusz 80-lecia urodzin

pan REMIGIUSZ GĄSIOR

Z tej okazji najlepsze życzenia dużo zdrowia, szczęścia i błogosławieństwa Bożego do dalszych lat życzy żona z rodziną. GL-209

„Dlaczego serce Twoje
przestało bić,
kiedy miało jeszcze dla kogo żyć".

Dnia 21. 12. 2003 mija 11. smutna rocznica, kiedy na zawsze umilkło serce naszego Najdroższego Jedynego Syna

śp. ANDRZEJA BRECHERA

Z nieustającym smutkiem i miłością wspominają i o cichą modlitwę proszą rodzice. AD-275

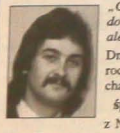

„Człowiek szlachetny odchodząc
do wieczności nie umiera
ale żyje w sercu i pamięci".

Dnia 20 grudnia mija pierwsza rocznica śmierci naszego Ukochanego Syna, Brata i Wujka

śp. JAROSŁAWA PIETRA

z Nawsia. Za chwilę wspomnień i modlitwę proszą najbliżsi. GL-195

„Kto kochał, nie zapomni,
kto znał, niechaj wspomni".

Dnia 21. 12. 2003 mija 1. bolesna rocznica zgonu naszej Drogiej Mamusi, Żony i Babci

śp. JADWIGI MACURA

z Trzyńca. O modlitwę i chwilę cichych wspomnień proszą mąż Karol, córka Renata i syn Roman z rodzinami oraz syn Andrzej. RK-252

■ kronika rodzinna

W czwartek, dnia 18. 12. 2003, minęła 10. bolesna rocznica tragicznej śmierci

śp. inż. GUSTAWA MRÓZKA

który zginął w czasie wykonywania obowiązków służbowych. Wszystkich, którzy Go znali i zachowali w życzliwej pamięci, proszą o chwilę wspomnień najbliżsi. RK-242

Serdecznie przepraszamy **rodzinę** za opóźnione opublikowanie wspomnienia – Biblioteka Regionalna Karwina.

Wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci męża **pani Elżbiecie Kolber** składają pracownicy ZG PZKO. GL-232

Wyrazy serdecznego współczucia z powodu niespodziewanej straty męża **pani Elżbiecie Kolber** składa zarząd PZKO. GL-228

Serdeczne podziękowanie wszystkim krewnym, przyjaciołom, sąsiadom, znajomym za wyrazy współczucia, złożone kwiaty i udział w pogrzebie naszego Ukochanego Niezapomnianego Ojca, Teścia, Wujka, Człowieka - obroczanina

śp. KAROLA SANTARIUSA

Zwłaszcza dziękujemy pastorowi V. Szkanderze i p. L. Kasprzakowi za dostojne pożegnanie ze zmarłym. Zasmucona rodzina. GL-227

„Lepiej już zawrócę
Zmierzch spływa od groni
Dzwony już ucichły
tylko cisza dzwoni".

Zawiadamiamy wszystkich krewnych i znajomych, że dnia 18. 12. 2003 na zawsze opuściła nas

śp. WANDA DOSTALOWA

w wieku 95 lat.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek 23. 12. 2003 o godz. 13.00 z kościoła w Alejach w Cz. Cieszynie. Zasmucona rodzina. GL-231

■ teatr

SCENA CZESKA – CZESKI CIESZYN: Za sceną – premiera (20, godz. 17.30, grupa A-4), Za sceną (21, godz. 17.30, grupa C-3).

■ kina

KARWINA – Centrum: Zwariowany piątek (20-21 godz. 15.30 i 17.45, 22, godz. 17.45), Underworld (20, 22, godz. 20.00), **Reflex:** Smakosz 2 (20, 21, godz. 17.00, 22, godz. 17.00 i 20.00), Włoska robota (20, 21, godz. 20.00), **Ex:** Bad Boys 2 (20, 21, godz. 19.00), **CZESKI CIESZYN – Central:** American Pie: Wesele (20, 21, godz. 17.15, 19.30), Matrix: Rewolucje (22, godz. 15.00, 19.30), S. W. A. T. (22, godz. 17.15), **TRZYNIEC – Kosmos:** Matrix: Rewolucje (20, 21, godz. 17.30, 20.00), (22, godz. 17.30, 20.00), **BYSTRZYCA:** Jedna ręka nie klaszcze (20, godz. 18.00).

■ radio

POLSKIE AUDYCJE, UKF Ostrawa 107,3 m i Trzyniec 105,3 m: po-pt: 18.45-19.00, nie: 18.30-19.00.

■ wystawy

TEATR CIESZYŃSKI – BIAŁA GALERIA, Cz. Cieszyn: Do 28. 12. wystawa obrazów Lecha Kołodziejczyka „Księga nocy". Otwarte po-pt: 9-15.

▲ **DUŻA GALERIA, Cz. Cieszyn:** Wernisaż obrazów Josefa Novíckiego 20. 12. o godz. 17.00.

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ – sala wystaw Muzeum w Cz. Cieszynie, Hlavní tř. 3: stała ekspozycja „Obrazki z przeszłości Śląska Cieszyńskiego". Do 31. 12. wystawa „Czeski Cieszyn – wczoraj i dziś, II część". Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **MUSAION, Hawierzów, ul. Dělnická 14:** do 4. 1. 2004 wystawa „Muzeum o muzeum". Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **MUZEUM TRAGEDII ŻYWOCICKIEJ, Hawierzów Żywocice:** do 2. 2. 2004 wystawa „Tarcze strzeleckie". Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **MUZEUM TECHNIKI w Pietwałdzie:** stała ekspozycja „Tradycje górnictwa w Cieszyńskiem", wystawa do 25. 4. 2004 „Zbrodnia i kara", do 11. 1. 2004 „Strażacy". Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **ORŁOWA:** do 18. 1. 2004 wystawa „Świat lalkarza". Otwarte wt-pt: 9-17, so-nie: 9-13.

▲ **JABŁONKÓW, Rynek Mariacki :** do 22. 2. 2004 „Szkoła podstawą życia". Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

MUZEUM HUTY TRZYNIECKIEJ I MIASTA TRZYŃCA - stała ekspozycja „Historia i współczesność huty i miasta Trzyńca", do 31. 12. wystawa „Porcelanowe lalki", do 31. 1. 2004 wystawa „Szopki Betlejemskie ciągle żywe". Otwarte wt, pt: 9-16, nie: 13-17.

„CHAGALL" Galeria zamkowa, Karwina Frysztat: do 31. 12. wystawa twórczości Jana Pacáka i Jana Antonína Pacáka. Otwarte ponie: 9-18.

BIBLIOTEKA REGIONALNA, Karwina: do 20. 12. wystawa twórczości Alicji Bartulcowej i Zbigniewa Kubeczki.

■ zaproszenie za Olzę

GALERIA BIELSKA, Bielsko-Biała: do 31. 12. wystawa „Bielska Jesień 2003". Otwarte wtpią: 10-17, so-nie: 10-16.

KSIĄŻNICA CIESZYŃSKA: do 23. 1. 2004 wystawa „Zaolzie 1938". Otwarte po-śr, pt: 8-15.

■ co, gdzie, kiedy

WĘDRYNIA – Klub Seniora przy MK PZKO zaprasza członków i sympatyków 29. 12. o godz. 15.00 do Czytelni na Spotkanie Wigilijkowe z Opłatkiem.

TRZYNIEC OSIEDLE - MK PZKO serdecznie zaprasza na „Świąteczne spotkanie z A. Wawroszem" 21. 12. o godz. 16.00 do Domu PZKO na Tarasie. Program: G. Dyrbuś (gitara), J. Molenda (proza), A. Morcinek (śpiew), K. Przyhoda (altówka) i A. Węglorz (fortepian).

SKRZECZOŃ - MK PZKO zaprasza 27. 12. o godz. 15.00 do Domu PZKO na wigilijkę połączoną ze spotkaniem z tegorocznymi Jubilatami koła. Program: chór „Hasło" i kapela ludowa „Olza".

BŁĘDOWICE - MK PZKO zaprasza członków i sympatyków 27. 12. o godz. 16.00 do Domu PZKO na tradycyjną wigilijkę.

CZ. CIESZYN MOSTY - zarząd MK PZKO zaprasza członków i sympatyków 27. 12. o godz. 16.00 do Domu PZKO na wigilijkę.

CIERLICKO GRODZISZCZ - zarząd MK PZKO zaprasza 28. 12. o godz. 16.00 na wigilijkę połączoną z zebraniem sprawozdawczym w sali remizy strażackiej. Podarunek do 50 koron.

PTTS „BŚ" - zaprasza członków i sympatyków 27. 12. na przedsylwestrowy wymarsz na Ostry. Rejestracja w godz. 10-13.

■ koncerty

SUCHA GÓRNA - 26. 12. o godz. 15.30 w kościele braterskim zabrzmią kolędy i Oratorium Bożonarodzeniowe na chór, partie solowe i orkiestrę kameralną z akompaniamentem harfy.

MOSTY K. JABŁONKOWA - chór „Przełęcz" serdecznie zaprasza 28. 12. o godz. 15.30 na Koncert Noworoczny do Domu PZKO. Program: dzieci szkolne, zespół „Nowina", „Przełęcz".

■ na antenie

Magazyn ZAOLZIE radia stacja telewizyjna POLONIA w niedzielę 21. 12. o godz. 9.15.

■ oferta

FUTRA SZTUCZNE tanio, fodie odzież i biżuteria. Sklep „Natalia-hity", Polski Cieszyn, Srebrna 9, koło rynku. AD-269

PRZYJMIEMY
PROGRAMATORA

Firma EBM system s.r.o. z siedzibą we Frydku – Mistku, prowadząca serwis www.tipcars.com, przyjmie do stałego zatrudnienia programatora:

Wymagania:
- znajomość języka polskiego w słowie i piśmie
- znajomość pracy w środowisku PC

Oferujemy:
- perspektywistyczną i interesującą pracę
- młody kolektyw
- dobre wynagrodzenie finansowe
- możliwość dalszego kształcenia
- profesjonalne i stabilne zaplecze firmy

Podjęcie pracy możliwe od zaraz, najpóźniej jednak do stycznia 2004.
Strukturowane życiorysy należy nadsyłać do 19.12. 2003 pisemnie pod adres: EBM system s.r.o., do rąk p.Jaworskiej, Nádražní 1100, 738 01 Frýdek – Místek lub e-mailem: *jaworska@EBMsystem.com*

GL-216

PRZYJMIEMY
GRAFIKA

Firma EBM system s.r.o. z siedzibą we Frydku – Mistku, prowadząca serwis www.tipcars.com, przyjmie do stałego zatrudnienia grafika:

Wymagania:
- znajomość języka polskiego w słowie i piśmie
- znajomość pracy w środowisku PC

Oferujemy:
- perspektywistyczną i interesującą pracę
- młody kolektyw
- dobre wynagrodzenie finansowe
- możliwość dalszego kształcenia
- profesjonalne i stabilne zaplecze firmy

Podjęcie pracy możliwe od zaraz, najpóźniej jednak do stycznia 2004.
Strukturowane życiorysy należy nadsyłać do 19.12. 2003 pisemnie pod adres: EBM system s.r.o., do rąk p.Jaworskiej, Nádražní 1100, 738 01 Frýdek – Místek lub e-mailem: *jaworska@EBMsystem.com*

GL-216

OGŁOSZENIA do „Głosu Ludu" przyjmowane są w dni powszednie:
w godz. 8.30-15.30 w redakcji „Głosu Ludu" przy ul. Komenského 4, Czeski Cieszyn;
w godz. 8.00-16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Střelniční 18, Czeski Cieszyn;
w godz. otwarcia w księgarni Klub Polskiej Prasy i Książki, ul. Čapka 7, Czeski Cieszyn;
w godzinach otwarcia w Oddziale Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie Frysztacie (przy rynku).

▲ *Tak wyglądała przyczepa TIR-a, który w nocy z czwartku na piątek, jadąc z nadmierną szybkością, wpadł w poślizg na oblodzonej jezdni w Trzyńcu przed Zobawą.* *Fot. D. BRANNA*

MISS I MISTER JUŻ ZNANI

Wybory i koncert

CZ. CIESZYN (kor) – Dziewiątoklasiści z czeskocieszyńskiej PSP co roku organizują przed Świętami Bożego Narodzenia szkolne eliminacje wyborów „Miss & Mister Show". Odbywają się one w ośrodku kultury „Strzelnica", gdzie młodzi organizatorzy zapraszają swoich kolegów w wyższego stopnia oraz rodziców.

Cała szkoła pożegnała już wczoraj stary rok koncertem świątecznym, ponownie w „Strzelnicy". Oprócz zespołu regionalnego „Oldrzychowice" zaprezentowali się na koncercie z pieśniami szkolni śpiewacy - **Natalia Hasan** i **Filip Koziel**.

▲ *Tegoroczne zmagania o tytuł najsympatyczniejszych uczniów odbyły się w Cz. Cieszynie w czwartek. Tytuły Miss i Mistera zdobyli* ***Adriana Kożdoń*** *(klasa 9a) i* ***Filip Koziel*** *(8b).*
Fot. STANISŁAW FOLWARCZNY

GŁOS LUDU – GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

✦ Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. ✦ Adres redakcji: Redakcja „Głos Ludu", 737 01 Czeski Cieszyn, Komenského 4 ✦ Redaktor naczelny Daruta Branna ✦ Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, 558 740 228, 558 713 128, fax: 558 740 044, red. sportowy: 596 612 346, e-mail: sekretariat@glosludu.cz ✦ Oddział redakcji: 709 29 Ostrava, ul. Novinářská (nie przyjmuje ogłoszeń), tel. 597 450 252, e-mail: glosludu@volny.cz ✦ Adres wydawcy: Kongres Polaków w RC, Komenského 4, 737 01 Cz. Cieszyn, telefon: 558 711 453, IČO: 00535613. ✦ Adres wydawnictwa: POL-PRESS, s.r.o., Čapkova 200/7, 737 01 Cz. Cieszyn, IČO: 26792575. Adres korespondencyjny: Komenského 4, 737 01 Cz. Cieszyn ✦ Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty. ✦ Dostawę prenumeratorom prowadzi w imieniu wydawcy spółka Mediaservis, s. r. o., Abocentrum, Moravské náměstí 12D, P.O. BOX 351, 659 51 Brno; zamówienia - tel.: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: abocentrum@mediaservis.cz; reklamacje: 800 800 890. Stosunki umowne między wydawcą a prenumeratorami regulują ogólne zasady handlowe. ✦ Kolportaż: SmD, s.r.o., Mediaprint & Kapa Pressegrosso, s.r.o. ✦ Druk: Ringier Print s.r.o., Ostrava. ✦ Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania. ✦ Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 1212-4222.

MOIM ZDANIEM

Alleluja!!!

W Warszawie zrobiło się inaczej. Budynki udekorowano ozdobami, na ulice wylegli sprzedawcy choinek, nawet spadł śnieg. Brak tylko żywych karpi w Wiśle. W powietrzu czuć coś na kształt podniecenia a w oczach przechodniów pojawia się dziwny błysk. Tak, tak ... idą Święta. I nikt przed nimi się nie schowa.

W tej atmosferze większość mieszkańców oddaje się dosyć kosztownemu szaleństwu – robieniu zakupów. Sklepy kuszą i to z pełnym rozmachem – półki zalane świątecznymi gadżetami, nieustające promocje, witryny pełne bombek. Przy okazji banki oferują swe usługi pod tytułem „Świąteczna pożyczka". Nic tylko kupować i kupować. Nieważne, czy rzeczy nabyte są rzeczywiście potrzebne, nieważne, czy prezenty będą się podobać, nieważne, czy lodówka pomieści wszystkie „świąteczne" banany, śledzie i wędliny. To nic, że pół godziny szuka się wolnego miejsca parkingowego, to nic, że w kolejce do kasy spędzamy następnych czterdzieści minut. Trzeba przecież robić zakupy, bo tak robią wszyscy.

W okresie przedświątecznym pojawia się również coroczna moda na dobroczynność. Przecież powinniśmy pomagać i to bezinteresownie wszystkim tym, których portfele świecą pustkami. Nie tylko instytucje charytatywne, ale i stacje radiowe czy telewizyjne organizują zbiórki dla najuboższych i potrzebujących. „I Ty możesz zostać Świętym Mikołajem!!!" nawołują hasła. Również hipermarkety użyczają na ten szczytny cel, jakże cennej, swej powierzchni. W wydzielonych sektorach stoją kosze, do których przyszli Mikołaje mogą wrzucać prezenty.

I tak przystojny 40-letni szatyn pchający przed sobą wózek z zakupami wartymi około 300 zł wrzuca do kosza drewnianą zabawkę za 6 zł a dystyngowana dama do drugiego kładzie paczkę makaronu za całe 1 złoty 35 groszy. Chwała im za to! Pomagają, bo taka jest przedświąteczna moda. Przecież to nie ich problem, że zabawka stanie się wsadem do pieca a ugotowany makaron będzie namiastką świątecznego rosołu. Wykazali dobrą wolę, a ów czyn uspokoi ich sumienia do następnych Świąt.

Denerwuje mnie ten cały przedświąteczny zgiełk, infantylne „merychristmasowe" piosenki w radiu, kiczowate wystawy w oknach sklepowych, głupawe uśmieszki przyklejone na ustach wykończonych 12-godzinnym dniem pracy kasjerek w „gustownych" czerwonych czapeczkach na głowie. Wkurzają „serdeczne" życzenia wysyłane hurtowo pocztą elektroniczną lub „pogodne" sms-y. Uważam, że ten świąteczny czas to najbardziej stresujący okres w roku. I dlatego życzę Państwu i sobie świętego spokoju.

IZA KRAUS-ŻUR

KRZYŻÓWKA

Poziomo:
1. strojne drzewko
7. abażur
8. też ubezpieczy ci mieszkanie
10. deltą uchodzi do Atlantyku
11. zwód Kuleja
12. z kasami biletowymi
15. turecka Warszawa
17. górna część dresu
18. propozycja kupna
21. 1 IX pieszczotliwie złóż jej życzenia
22. „Wielkie ..." na ekranie
23. z rodziny karpiowatych
25. kończyna po amputacji
26. ekscentryk.
29. zegar napędza
31. ślimak go wydziela
32. dawny nudysta
35. bez igieł na zimę
36. niekiedy bywa zabytkowa
37. śpiewak za kratkami

Pionowo:
1. słomą bywała kryta
2. czarny u Remarque`a
3. pakt także dla Czech i Polski
4. miasto na Honsiu
5. werbla ci zagra
6. sposób mocowania kosy
9. przerabia zielone na białe
12. na walcowni produkowany
13. zawijany marynowany śledź
14. na szafocie wykonywana
16. molom nie smakuje
19. czasu
20. ofiara Kaina
24. Ferrari
26. w ręku Stwosza
27. leczył w „Znachorze"
28. parabolę nim narysujesz
29. nie tylko wodę w nim nosisz
30. konkurent Tadeusza
33. imadło.
34. znajdziesz w Jemenie

Opr. JO

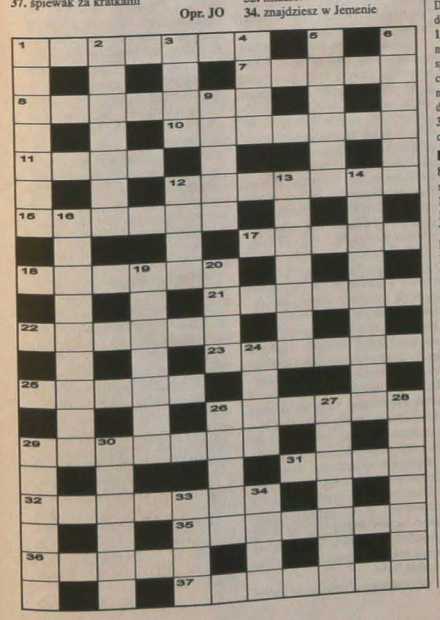

CZESKI PROGRAM TELEWIZYJNY

SOBOTA 20 GRUDNIA

■ TVC 1:

5.00 Kolory życia (mag.)
5.55 Jak się żyje sędziom piłki nożnej
6.10 Świat motoryzacji (mag.)
6.50 Karabach 10 lat później (film dok.)
7.25 Sezamie, otwórz się! II (s.)
7.55 Bolek i Lolek (s. anim.)
8.05 Nick i Noel (film anim.)
8.30 Wiadomostki ze świata
8.40 Bożonarodzeniowe życzenia brzydkiego kaczątka (film anim.)
9.50 Z wizytą w ZOO (dla dzieci)
10.00 Mustang (film dok.)
10.40 Tydzień w regionach
11.05 Nasza wieś (mag.)
11.25 Muzyka dęta (mag.)
12.05 Na pływalni z T. Lamborghinim
12.30 „Špona" (pr. public.)
13.10 Na rozdrożu (s.)
13.20 Pogoń za klejnotami (s. dok.)
14.15 Moda - Ekstrawagancja
14.40 Love Story (film USA)
16.25 Oczarowani IV (s.)
17.20 Co mogę dla siebie zrobić? (mag.)
17.25 Podróże po świecie wina III (s. dok.)
18.05 Uśmiechy świąteczne
18.45 Szopka Valeła (film dok.)
19.00 Wieczorynka
19.15 Wiadomości
19.35 Wydarzenia kulturalne
19.45 Bramki, punkty, sekundy
20.00 Sportowcy roku
21.50 Wiadomości
21.55 Bramki, punkty, sekundy
22.00 Skandalista Larry Flint (film)
0.15 Niebieski ogień (film USA)
1.45 Kinobox (mag.)
2.10 Mocne uderzenie (film USA)
3.40 Star Trek I (s.).

■ TVC 2:

5.00 Czeska legenda
5.45 Czeski podróżnik (s.)
6.15 Wydarzenia ekonomiczne
6.25 Wiadomości STV
6.45 Wydarzenia w świecie
7.35 Report (aktualności reg.)
7.55 Panorama
8.30 Wielki Wóz (mag.)
9.00 Kursy językowe
10.00 X, czyli x razy o kulturze (mag.)
10.25 Pamięć w mym sercu (film USA)
12.05 Goldoniada (teatr)
13.50 Fantastyczne obrazy (s. dok.)
14.55 Czechy – Finlandia (hokej)
17.20 Powrót Herminatora (sport)
18.15 Spojrzenie za MS rally 2003
18.55 Spowiedź najsłynniejszego czarnego barona (film dok.)
19.15 Euronews
20.00 Sześć z sześćdziesięciu (teatr)
21.55 Ilustrowane felietony L. Vaculíka
22.05 Trzysta trzydzieści trzy (mag.)
23.10 Noc z Aniołem (pr. rozryw.)
0.40 Wielka nocna muzyka
4.00 Lista przebojów
4.55 „Na Kloboučku" (pr. muz.)
5.30 Mała muzyka poranna.

■ NOVA:

6.15 Teletubbies (s. anim.), **6.40** Ferda (s. anim.), **7.05** Pokemon (s. anim.), **7.35** Digimon (s. anim.), **7.55** Beyblade (s.), **8.20** Delfin Flip IV (s.), **9.15** ESO (lista przebojów), **10.25** „Pláni kluci" (film czes.), **12.00** Drwoście do Novy, **12.25** Motyw na morderstwo (film czes.), **14.20** Uwaga, wizyta!, **15.45** Jack Forest (film USA), **17.35** Uwolnić orkę 2 (film USA), **19.30** Wiadomości, sport, pogoda, **20.00** „z pekla štěstí" II (film czes.), **22.05** Sniper (film USA), **23.50** Nocne pokusy (erot. film USA), **1.50** Drwoście do Novy, **2.30** Uwaga, wizyta! (film czes.), **3.55** Doktor ze wsi (s.), **4.45** Dar od złego czarodzieja (bajka).

■ PRIMA:

8.00 NHL Power Week (mag.), **8.35** Salon samochodowy, **9.45** Latający lekarze II (s.), **10.25** Szogun (s.), **12.10** Julie Lescaut (s.), **14.00** Przemiana (film USA), **15.50** Prima TV, **16.10** Dempsey i Makepeace (s.), **17.10** Lemoniadowy Joe (film czes.), **19.00** Dziennik, **19.15** Mniam, czyli..., **19.45** Bugs Bunny (s. anim.), **19.55** Sprawa dla dwóch (s.), **21.05** Karol Svoboda 65, **22.55** Klub opuszczonych żon (film USA), **0.50** Przestępstwa mężczyzn (film USA), **2.20** Ciernie (talk show), **4.25** Prima archiwum.

NIEDZIELA 21 GRUDNIA

■ TVC 1:

5.25 Niezwykłe przygody kryminalistyki (serial)
6.15 Star Trek (s.)
7.00 Bajki babci
7.30 Bajkowa niedziela
9.30 Wędrująca kamera (s. dok.)
10.00 Obiektyw
10.30 Kalendarium
10.45 Nieznajomość nie usprawiedliwia (s.)
11.05 Niezwykłe przygody kryminalistyki (serial)
12.10 W jaki sposób (mag.)
12.35 Na ekranie
13.05 Bajka (dla dzieci)
14.20 Magazyn chrześcijański
14.55 Gdzie się kończy nadzieja, zaczyna się piekło (film dok.)
15.25 Stworzenie świata (film czes.)
16.45 W poszukiwaniu zaginionego czasu (serial dok.)
17.05 Nieznana Ziemia – Świat według Charlsa Darwina (s. dok.)
17.25 Szczęście domowe (mag.)
18.05 Koncert adwentowy
19.00 Wieczorynka
19.15 Wiadomości
19.40 Bramki, punkty, sekundy
20.00 Współtowarzysz (film czes.)
21.40 Wydarzyło się...
21.55 Wiadomości
22.10 Nie zapomnij mnie (film USA)
23.45 Prawo rodzinne (s.)
0.25 Dwudziestka dwójka 1998 (mag.)
0.55 Żegnaj, słońce (film dok.)
1.50 Nieznajomość nie usprawiedliwia (s.)
2.05 Podróżomania (s.)
2.35 Country Express Praga – Nashville
3.05 Nasza wieś (mag.)
3.20 Muzyka dęta (mag.)
3.55 Tydzień w świecie
4.15 Ilustrowane felietony L. Vaculíka.

■ TVC 2:

6.50 Wiadomości STV
7.15 Słowo świąteczne J. A. Haidlera
7.20 Nieznana Ziemia – Świat według Krzysztofa Kolumba (s. dok.)
7.40 Pod korcem (mag.)
7.55 Panorama
8.30 Kolory życia (mag.)
9.30 Na krawędzi (mag.)
10.15 Za Shakespearem z M. Hilskim
10.30 Po czesku (mag.)
10.55 Czechy – Rosja (hokej)
13.20 Od aniołów do pilotów balonowych (film dok.)
13.55 Studio sport (mag.)
14.00 Czeskie Budziejowice – Odolena Voda (siatkówka)
15.50 Toga i pokarm dla ptaków (film czes.)
16.45 Trzysta trzydzieści trzy (pr. rozryw.)
17.40 Posiedzenie z J. Burianem
18.10 Delfiny (film dok.)
18.55 Tydzień w świecie
19.15 Euronews
20.00 W latach 60... (film dok.)
20.50 Piosenki J. Šlitra
21.05 Za normalizacji
21.40 Dr Burke zaciera ślady (teatr)
21.50 Współczesność
22.30 Muzyczne wędrówki z Z. Mahlerem (serial)
22.45 Dograne (sport)
23.10 Klub Filmowy – Juha (film fin.)
0.30 Trzysta trzydzieści trzy (pr. rozryw.)
1.25 Bądź piękna i miłcz (talk show)
2.20 Ars cameralis (pr. muz.)
2.50 „Špona" (pr. public.)
3.30 Na ekranie (mag.)
4.00 Koncert orkiestry Lionela Hamptona.

■ NOVA:

6.15 Teletubbies (s.), **6.45** Ferda (s. anim.), **7.10** Pokemon (s. anim.), **7.35** Digimon (s. anim.), **8.00** Beyblade (s. anim.), **8.25** Delfin Flip (s.), **9.15** Nas trzech i pies Pětipes (film czes.), **10.30** Kobiety w spalonym (film czes.), **12.00** Siódemka, **13.00** Rady ptaka Loskutaka, **13.40** Niewiarygodne przygody (s.), **14.10** Numer 5 żyje (film USA), **15.55** Ojciec na boże Narodzenie (film niem.), **17.50** Uwolnić orkę! 3 (film USA), **19.20** T-Mobile RENTA, **19.30** Wiadomości, sport, pogoda, **20.00** Białe święta Lucii Bílej (pr. rozryw.), **21.10** Kobra 11 (s.), **22.10** „Pasti, pasti, pastičky" (film czes.), **0.20** Niewidzialny II (s.), **1.05** Cudzoziemcy (s. erot.), **1.55** Siódemka, **3.15** Doktor ze wsi (s.), **4.00** Pierścień czarodzieja Almanzora (bajka), **5.00** Teletubbies.

■ PRIMA:

8.00 Świat w wojnie (s.), **9.00** Świat 2003 (mag.), **9.35** Okienko (film czes.), **11.40** Drugi oddech (film czes.), **13.00** Niedzielna partia, **13.45** Subtelni chaotycy (film niem.), **15.30** Twister wraca (film USA), **17.15** Lato nad morzem (film niem.), **18.55** Prognoza pogody, **19.00** Dziennik, **19.15** Mniam, czyli..., **19.45** Bugs Bunny (s. anim.), **19.55** Sprawa dla grupy specjalnej (s.), **21.05** Nikt nie jest doskonały (pr. rozryw.), **22.10** Pogoń za Szakalem (film USA), **0.15** Nurek (film szwec.), **1.55** Niedzielna partia, **2.40** Receptariusz dobrych pomysłów.

PONIEDZIAŁEK 22 GRUDNIA

■ TVC 1:

5.05 Na ekranie
5.30 Kinobox (mag.)
5.59 Dzień dobry z TVC
8.30 Sezamie, otwórz się (s.)
9.00 Wiadomości
9.15 21. posterunek II (s.)
10.00 „Tři zlaté vlasy dědа Vševědа" (bajka)
11.05 Bolek i Lolek (s. anim.)
11.15 Z wizytą w ZOO (dla dzieci)
11.20 W poszukiwaniu zaginionego czasu (serial dok.)
11.40 Spowiedź (film dok.)
12.10 Wspomnienia z serca (film USA)
13.35 Opowieść o Santa Clausie (film animowany)
14.25 Nie zastanawiaj się i kręć! (pr. rozryw.)
14.45 Uśmiechy świąteczne
15.25 Na ekranie
16.05 Czarodziejskie przedszkole
16.35 Pomagajmy sobie (mag.)
17.00 Game Page (mag.)
17.15 ABCD ekologii (s.)
17.20 AZ-quiz (teleturniej)
17.50 Report (aktualności reg.)
18.10 21. posterunek II (s.)
18.35 Pete Sampras kontra Andre Agassi (film dok.)
19.00 Wieczorynka
19.15 Wydarzenia, komentarze
19.35 Wydarzenia kulturalne
19.45 Bramki, punkty, sekundy
20.00 Szpital na peryferiach po 20 latach (serial)
21.10 Podróżomania
21.35 Fakty
22.05 Wydarzenia, komentarze
22.38 Bramki, punkty, sekundy
22.45 Przyjaciele IX (s.)
23.15 Golf 2003 (sport)
23.35 To było wesele, wujku (film czes.)
0.30 Szczęście domowe (mag.)
0.55 Sport w świecie
1.40 Bananowe rybki (talk show)
2.20 Ars cameralis (pr. muz.)
2.50 Magazyn chrześcijański
3.15 Zawsze zielony rok (pr. muz.)
3.40 Nie poddawaj się!
3.55 Jazzowa orkiestra.

■ TVC 2:

5.05 Podróże po świecie wina (s.)
5.35 Bez ogródek
6.10 „Špona" (pr. public.)
6.50 Wiadomości TVS
7.05 Kalendarium
7.20 Chcecię mnie?
7.35 Tydzień w świecie
7.55 Panorama
8.30 Kość w gardle (film czes.)
9.00 Dzień dobry z TVC
11.25 AZ-quiz (teleturniej)
12.00 Euronews
12.30 Nieznajomość nie usprawiedliwia (magagazyn)
12.45 Wydarzyło się...
13.00 Klucz (mag.)
13.30 Na rozdrożu (s.)
13.40 Delfiny (s. dok.)
14.25 Crash Zone II (s.)
14.50 Świąteczne życzenia brzydkiego kaczątka (film anim.)
16.00 Bolek i Lolek (s. anim.)
16.10 Dograne (sport)
16.30 Ilustrowane felietony L. Vaculíka
16.40 maXtreme (mag. sport.)
17.00 Sport w świecie
17.40 Wielki Wóz (mag.)
18.10 Tygodnik kulturalny
18.25 Media (mag.)
19.00 Wydarzenia ekonomiczne
19.10 Wiadomości w jęz. migowym
19.15 Time out (sport)
19.40 Smecz (mag.)
19.55 Stop (dla kierowców)
20.00 Stalingrad (film dok.)
20.55 Piękne zguby (talk show)
21.25 Wydarzenia w świecie
21.30 Klub filmowy – W cyrku (film USA)
23.00 „Poprask" (mag.)
23.20 Game Page (mag.)
23.35 Stalingrad (film dok.)
0.30 Starty
1.00 Koncert z Senatu
1.55 Wydarzenia, komentarze
2.25 Czeski podróżnik
3.00 Worldnet.

■ NOVA:

5.55 Śniadanie z TV Nova, **8.30** Czarodziejski świat skrzatów (film ang.), **10.00** Gwiazdka w Willow Creek (film USA), **11.40** „Muzikantská Liduška" (film czes.), **13.15** Prawo do miłości (s.), **13.55** Film o filmie: Anielska twarz, **14.15** Złodziej z Paryża (film franc.), **16.15** Szczęśliwych i wesołych (film czes.), **17.55** Dawno temu w Ameryce (film USA), **19.30** Wiadomości, sport, pogoda, **20.00** Gwiazdy światowych cyrków (film dok.), **20.55** Anielska twarz (film czes.), **23.15** Czarny pies (film USA), **0.45** Zbrodnia i namiętność (film erot. USA), **2.15** Cudzoziemcy (s. erot.).

■ PRIMA:

8.00 Moralność (film czes.), **9.25** Chłopcy z Mistletoe (s.), **11.10** Prima jazda, **12.00** Labakan (bajka), **13.15** „Něžní zmatkáři" (film niem.), **14.55** Andrea Bocelli w Pradze (koncert), **15.10** Smoczy pierścień (bajka), **16.55** Biały kiel (film włos.), **18.50** Minuty regionu, **19.00** Dziennik, **19.15** Mniam, czyli..., **19.45** Bugs Bunny (s. anim.), **19.55** Komisarz Rex (s.), **20.50** Aplauz! (pr. rozryw.), **22.00** Żandarm ze Saint Tropez (film franc.), **23.45** Zapach kobiety (film USA), **2.25** Faktor PSI IV (s.), **3.15** Nikt nie jest doskonały, **5.40** Prima archiwum.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie.

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

SOBOTA 20 GRUDNIA

■ TVP 1:

6.30 Rok w ogrodzie (mag.)
7.00 Agrohinia (mag.)
8.00 Wiadomości
8.15 Archiwum Zacka (s.)
8.35 Ziarno (dla dzieci)
9.00 Lippy & Messy (kurs języka angielskiego dla dzieci)
9.10 Wirtul@ndia (dla dzieci)
9.35 Legenda Tarzana (s. anim.)
10.00 Zorro (s.)
10.55 Kolejka (lista przebojów)
11.20 Kuchnia z Okrasą (mag.)
11.40 Moda jak pogoda (mag.)
12.05 Podróżnik (mag.)
12.30 Miliard w rozumie (teleturniej)
13.00 Wiadomości
13.15 Polska w Białym Domu (mag.)
13.40 Zawody PŚ w skokach narciarskich
16.00 Między nami (talk show)
16.30 Moda na sukces (s.)
17.00 Teleexpress
17.20 Sportowy Express
17.25 Gość Jedynki (pr. public.)
17.40 Plebania (s.)
18.05 Sąsiedzi (s.)
18.35 Jaka to melodia? (quiz)
19.05 Bob Budowniczy (s. anim.)
19.30 Wiadomości
20.15 Dobry gliniarz (film USA)
22.05 39. Studencki Festiwal Piosenki
22.55 Zaginiony w akcji (film USA)
0.30 Długa droga do domu (film USA).

■ TVP 2:

6.50 Studio urody (mag.)
7.05 Echa tygodnia
7.35 Spróbujmy razem (mag.)
8.00 M jak miłość (s.)
8.50 Łowcy wulkanów (film dok.)
9.45 Ojczyzna-polszczyzna (pr. prof. Jana Miodka)
10.00 Kręcioła (dla młodzieży)
10.30 Flintstonowie (s. anim.)
10.55 Ostoja (mag.)
11.20 Na wschód od Edenu (film USA)
13.30 30 ton! (lista przebojów)
14.00 Familiada (teleturniej)
14.30 Złotopolscy (s.)
15.00 Piosenki z koncertu Ladies (koncert)
16.00 Śpiewające fortepiany (teleturniej)
17.00 Ryzykanci 3 (reality show)
17.45 Ale Dwójka! (mag.)
18.00 Program lokalny
18.30 Panorama
19.05 Książę, który nie chce być królem (film dok.)
20.00 Dla mnie bomba! (pr. rozryw.)
20.50 Telekamery 2004 - nominacje
21.00 Herbatka u Tadka (pr. rozryw.)
21.50 Słowo na niedzielę
22.00 Panorama
22.20 Sport telegram
22.40 W potrzasku (film USA)
0.25 Sprawiedliwość (film kanad.)
2.00 Na celowniku (film USA).

■ TV KATOWICE

6.50 Bajki zza okna (s. anim.), **7.00** Proszę słonia (s. anim.), **7.15** Bajki zza okna (s. anim.), **7.45** Aktualności, **8.00** Z życia Kościoła (mag.), **8.45** Palce lizać (mag.), **9.00** Świat (mag.), **9.45** Gwiazdy Hollywoodu (s. dok.), **10.10** Chłopi (s.), **11.00** Bądź zdrów! (mag.), **11.45** Księgozbiór (mag.), **12.45** Kowalski i Schmidt (mag.), **13.15** Telenowyny (mag.), **13.30** Era Basket Liga Koszykówka (mecz Gipsar Stal Ostrów Wielkopolski - Noteć Inowrocław), **15.45** Megazynek (mag.), **16.15** Aktualności, **16.45** Młodzież kontra (mag.), **17.35** Świat (mag.), **18.00** Aktualności, **18.30** Regiony kultury (mag.), **18.50** Czterdziestolatek (s.), **19.55** Podwodna Polska (rep.), **20.15** Gwiazdy sportu (rep.), **20.55** Przegląd gospodarczy (mag.), **21.20** Książka tygodnia (mag.), **21.45** Aktualności, **22.00** Sobotni magazyn sportowy, **23.05** 07 zgłoś się (s.), **0.20** S.O.S. (s.).

■ POLSAT:

6.00 Poplista, **7.00** Twój lekarz (mag.), **7.15** Wystarczy chcieć (mag.), **7.30** Magazyn religijny, **8.00** Laboratorium Dextera (s. anim.), **8.30** Piesek Poochini (s. anim.), **9.00** Hugo (dla dzieci), **9.30** Mop Man (mag.), **10.30** Samo życie (s.), **12.30** Czarny pies czy biały kot (talk show), **13.30** Domowa kawiarenka (mag.), **14.00** Rodzina zastępcza (s.), **14.30** Najzabawniejsze zwierzęta świata (pr. rozryw.), **15.00** 4x4 (mag.), **15.45** Informacje, **16.10** Niezakazane reklamy (pr. rozryw.), **16.40** Idol 3 Extra (pr. rozryw.), **17.30** Boston Public 2 (s.), **18.30** Informacje, Sport, **19.05** Rosyjska ruletka (teleturniej), **20.00** Bar bez granic (reality show), **21.40** Miodowe lata 9 (s.), **22.35** Bar bez granic (reality show), **23.00** Kraj pod obstrzałem (film USA), **1.05** Red Steel (film USA), **2.45** Zostać miss (s.).

NIEDZIELA 21 GRUDNIA

■ TVP 1:

6.30 Moda na sukces (s.)
6.50 Europa bez miedzy (mag.)
7.40 Papirus (s. anim.)
8.05 W cztery oczy (dla dzieci)
8.35 W świecie mitów (s.)
9.25 Lippy & Messy (kurs języka angielskiego dla dzieci)
9.30 W-skersi (mag.)
10.00 Gamebox (mag.)
10.25 Songowanie na ekranie (dla dzieci)
10.55 Wybierz teledysk!
11.15 Wigilia na krakowskim Rynku
11.20 Smak życia (mag.)
11.55 Wigilia na krakowskim Rynku
12.00 Anioł Pański (transmisja)
12.15 Wigilia na krakowskim Rynku
12.20 Książki na zimę (mag.)
12.30 Tydzień (mag.)
13.00 Wiadomości
13.10 Co pani na to? (pr. public.)
13.30 Wigilia na krakowskim Rynku
13.40 Zawody PŚ w skokach narciarskich
16.00 Największe cuda przyrody (film dok.)
16.50 Wigilia na krakowskim Rynku
17.00 Teleexpress
17.20 Sportowy Express
17.25 Dziennik telewizyjny (pr. satyr. Jacka Fedorowicza)
17.35 Śmiechu warte (pr. rozryw.)
18.00 Lokatorzy (s.)
18.30 Jaka to melodia? (quiz)
19.00 Kubusiowe opowieści (s. anim.)
19.30 Wiadomości
20.10 Tak czy nie? (s.)
21.20 Spełniamy marzenia (mag.)
21.50 Ballada o lekkim zabarwieniu erotycznym (s. dok.)
22.20 Szczęśliwego Nowego Jorku (film polski)
23.55 Przytulne gniazdka (film czes.).

■ TVP 2:

6.55 Białe tango (s.)
7.50 Słowo na niedzielę
8.00 M jak miłość (s.)
8.45 Nie tylko dla komandosów (mag.)
9.05 Smak Europy (pr. public.)
9.15 Adepci z batutą (rep.)
10.00 Smak Europy (pr. public.)
10.10 Wstęp do Miesiąca z National Geographic
10.15 Podróże w czasie i przestrzeni (s. dokumentalny)
11.15 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza: Królewski smak
11.50 Druga miłość (film USA)
13.50 Smak Europy (pr. public.)
14.00 Familiada (teleturniej)
14.30 Złotopolscy (s.)
15.05 Szansa na sukces (pr. rozryw.)
16.00 Na dobre i na złe (s.)
17.00 Świętа wojna (s.)
17.35 7 dni świat (pr. public.)
18.00 Program lokalny
18.30 Panorama
19.05 Najlepsi z najlepszych - wolontariusze roku 2003
20.00 Dla mnie bomba! (pr. rozryw.)
20.55 Tylko tato (s.)
21.25 Zwierzenia kontrolowane (pr. rozryw.)
22.00 Panorama
22.20 Sport telegram
22.40 Przypadek Klary (teatr TV)
0.30 Lady Jane (film ang.).

■ TV KATOWICE:

6.50 Bajki zza okna (s. anim.), **7.10** Proszę słonia (s. anim.), **7.25** Książka dla dzieci (mag.), **7.45** Aktualności, **8.00** Koncert życzeń, **8.45** Babskie gadanie (mag.), **9.00** Teleplotki (mag.), **9.45** Gwiazdy Hollywoodu (s. dok.), **10.10** Szpital Holby City 2 (s.), **11.00** Groch i kapusta (mag.), **11.45** Z Wędęją na rybach (mag.), **12.00** Tele motor sport (mag.), **12.45** Z życia Kościoła (mag.), **13.10** Ale kino (mag.), **13.35** Pod górę (mag.), **14.00** Klub globtrotera (mag.), **14.35** Era Basket Liga Koszykówka (mecz Polonia Warszawa - Prokom Trefl Sopot), **15.45** Bliżej natury (mag.), **16.15** Aktualności, **16.45** Mowa Polska (teleturniej), **17.15** To jest temat (rep.), **17.35** Teleplotki (mag.), **18.00** Aktualności, **18.20** Wiadomości sportowe, **18.35** Regiony kultury (mag.), **18.50** Czterdziestolatek (s.), **19.55** Szczecin Bowling 2003, **20.10** Mistrzostwa Polski w łyżwiarstwie figurowym, **20.55** Od niedzieli do niedzieli (pr. public.), **21.20** Książka tygodnia (mag.), **21.45** Aktualności, **22.00** Niedzielny magazyn sportowy, **22.45** Kurier sportowy, **23.05** Telekurier nocą (mag.), **0.00** Woyzeck (film niem.), **1.10** Osobliwości X muzy (s. dok.).

■ POLSAT:

6.00 Mop Man, magazyn muzyczny, **7.00** 4x4 (mag.), **7.30** Magazyn religijny, **8.00** Lochy i smoki (s. anim.), **8.30** Piesek Pochini (s. anim.), **9.00** Hugo (dla dzieci), **9.30** Poplista, **10.25** Słoneczny patrol 8 (s.), **11.35** Wyspa piratów (film USA), **13.20** Nędznicy (film franc.), **15.05** Bal Pundacji Polsat (rep.), **15.45** Informacje, **16.05** Buffy - postrach wampirów 2 (s.), **17.00** Z kamerą wśród ludzi (talk show), **17.55** Rodzina zastępcza (s.), **18.30** Informacje, Sport, **19.05** Gala Piłkarska **2003** (pr. rozryw.), **20.05** Idol 3 (pr. rozryw.), **21.40** 24 godziny (s.), **22.35** Idol 3 (pr. rozryw.), **22.55** Kuba Wojewódzki (talk show), **0.00** Niezła sztuka (mag.), **0.30** Magazyn sportowy,

PONIEDZIAŁEK 22 GRUDNIA

■ TVP 1:

6.00 Wiadomości
6.15 Kawa czy herbata?
8.00 Wiadomości
8.15 Woronicza 17
8.25 Moda na sukces (s.)
8.50 Budzik (dla dzieci)
9.20 Ogień i lód (s. anim.)
10.40 W pustyni i w puszczy (s.)
11.30 Zwierzęta świata (s. dok.)
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes (mag.)
12.20 To trzeba wiedzieć (mag.)
12.25 Rolnictwo na świecie (rep.)
12.40 Plebania (s.)
13.30 Sprawa dla reportera (pr. public.)
14.05 Zawodowy list gończy (dla młodzieży)
14.20 Pomysł na życie (s. dok.)
14.45 ZUS radzi (mag.)
15.00 Wiadomości
15.10 Kalejdoskop (mag.)
15.35 Kulisy i sensacje (pr. public.)
16.00 Rower Błażeja (dla młodzieży)
16.25 Moda na sukces (s.)
16.50 Sportowy Express
17.00 Teleexpress
17.20 Gość Jedynki (pr. public.)
17.35 Klan (s.)
18.05 Echa stadionów
18.40 Wrzuć Jedynkę (mag.)
19.00 Tabaluga (s. anim.)
19.30 Wiadomości
20.20 Wola życia (film dok.)
21.15 Sensacje XX wieku (pr. Bogusława Wołoszańskiego)
22.15 Szept prowincjonalny (mag.)
22.35 Trochę kultury (mag.)
23.05 Monitor Wiadomości
23.20 Biznes raport (mag.)
23.25 Rozmowy na czasie (pr. public.)
23.55 Szóts (film pol.).

■ TVP 2:

7.05 Studio urody (mag.)
7.15 Pierścień i róża (s.)
7.40 Jeden dzień z życia kukułki zegarowej (s. anim.)
7.50 Dziwne przygody Koziołka Matołka (serial anim.)
8.00 M jak miłość (s.)
8.50 Pytanie na śniadanie (mag.)
10.25 I ty możesz zostać św. Mikołajem
11.20 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza: Królewski smak
11.45 Ostoja (mag.)
12.10 Wędrówki przyrodnicze (s. dok.)
13.00 Panorama
13.15 Złotopolscy (s.)
13.40 Cena życia (s.)
14.25 Wędrówki z dinozaurami (s. dok.)
15.00 Siła ludzkiego instynktu (s. dok.)
16.00 Panorama
16.25 Na dobre i na złe (s.)
17.15 Uwaga chuligani! (film dok.)
17.30 To jest jajko (film dok.)
17.50 Program lokalny
18.30 Panorama
19.00 Kabaretowe kawałki (pr. rozryw.)
19.30 Pomagać innym (rep.)
20.05 M jak miłość (s.)
20.55 Kochaj mnie (s. dok.)
21.25 Wyznania sprzedawcy nieruchomości (film dok.)
22.00 Panorama
22.20 Sport telegram
22.35 997 (mag.)
23.05 Lokator doskonały (film USA)
0.35 Ekstradycja 3 (s.)

■ TV KATOWICE:

6.50 Przegląd gospodarczy (mag.), **7.45** Aktualności, **8.00** Z krukiem w herbie (mag.), **8.45** Gość dnia (pr. public.), **9.00** Chmury nie są kulami (film dok.), **9.45** Janosik (s.), **10.45** Miś w Europie (rep.), **11.15** Gość dnia (pr. public.), **11.45** Młodzież kontra (pr. public.), **12.35** Historia gospodarki światowej (s. dok.), **13.50** Agrobiznes (mag.), **14.00** Od niedzieli do niedzieli (pr. public.), **14.45** ZUS radzi (mag.), **15.00** W krainie władcy smoków (s.), **15.45** Gramy dla Was, **16.00** Z krukiem w herbie (mag.), **16.15** Aktualności, **16.45** Rozmowa dnia (pr. public.), **17.00** Przegląd gospodarczy (mag.), **17.50** Wizytówki, **18.00** Aktualności, **18.30** Kurier kulturalny, **18.45** Sport w TV Katowice, **19.45** Rozmowa dnia (pr. public.), **20.00** Telekurier, **20.50** Echa dnia (pr. public.), **21.15** Eurotel (mag.), **21.30** Kurier gospodarczy, **21.45** Aktualności, **21.55** Wiadomości sportowe, **22.00** Porozmawiajmy (pr. public.), **22.15** To jest temat (rep.), **22.45** Kurier sportowy, **23.05** Oszustwo (film USA), **0.40** WuWuA (mag.).

■ POLSAT:

6.00 Piosenka na życzenie, **6.45** TV Market (mag.), **7.00** Power Rangers (s.), **7.30** Pokemon (s.), **8.00** Pogotowie górskie (s.), **9.00** Idol 3 Extra (pr. rozryw.), **9.45** Wyspa piratów (film USA), **11.20** Idol 3 (pr. rozryw.), **13.10** Z kamerą wśród ludzi (talk show), **14.00** Twój lekarz (mag.), **14.15** Wystarczy chcieć (mag.), **14.30** Power Rangers (s.), **14.50** Miodowe lata 9 (s.), **15.45** Informacje, **16.10** Interwencja (rep.), **16.30** Pogotowie górskie (s.), **17.30** Hugo Express (dla dzieci), **17.55** Przyjaciele (s.), **18.30** Informacje, Sport, **19.05** V.I.P. 3 (s.), **20.00** Titanic (film USA), **23.45** Biznes Informacje, **0.10** Graffiti (pr. public.), **0.25** Bumerang (pr. public.), **0.55** Kuba Wojewódzki (talk show), **2.00** Magazyn sportowy, **4.30** Magazyn religijny.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie.

● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ●

SZCZYPIORNIŚCI PRZED SZANSĄ AWANSU

Jutro Karwina - Halmstad

Jutro piłkarze ręczni Banika Karwina staną przed szansą awansu do ćwierćfinału Pucharu Zdobywców Pucharu. Na własnym parkiecie Banik w rewanżowym spotkaniu podejmować będzie wicemistrza Szwecji – Drott Halmstad. Przed tygodniem – w pierwszej wzajemnej konfrontacji – Szwedzi wygrali u siebie 26:21. Mecz w karwińskiej hali rozpoczyna się o godz. 10.30.

Trener Banika Karwina Jiří Kekrt tradycyjnie ma kłopoty z konsolidowaniem wyjściowego składu. Na pewno nie zagra w meczu bramkarz Miloš Slaby, który przechodzi dwutygodniowe testy w zespole Al-Ahli (Bahrajn). Szansę otrzymie wypożyczony z Ostrawy młody golkiper Jan Novák. Na parkiecie zabraknie też rekonwalescentów – Kamila Heinza (po operacji mięśni brzucha), Romana Konečnego, Dragana Mrakiča i Tomáša Laclavika. Klubowi lekarze czynią cuda, by przynajmniej mógł pojawić się w meczu Tomáš Heinz. Decyzja w sprawie jego startu zapadnie bezpośrednio przed rozpoczęciem spotkania.

Karwiniacy są przed jutrzejszym meczem optymistycznej myśli, ale z umiarem awansu do ćwierćfinału nie kryją się też Szwedzi. - *Karwina nie odda łatwo skóry, ale my możemy grać w większym komforcie psychicznym. Pięciogołowa zaliczka jest przecież po naszej stronie* - stwierdził na internetowych stronach szwedzkiego klubu **Daniel Kabeli**, jedna z pierwszoplanowych postaci Halmstadu w tym sezonie. Były szczypiornista Dukli Praga zdobył przed tygodniem pięć bramek. Drużyna Halmstadu wyląduje dziś w południe na lotnisku w Pradze, zakwaterowanie zapewniono mają Szwedzi w piotrowickim hotelu „Dakol". **JANUSZ BITTMAR**

■ SPORT POLSKI ■ SPORT POLSKI ■ SPORT POLSKI ■

❒ **SKOKI NARCIARSKIE - TRZECH POLAKÓW zakwalifikowało się** do zaplanowanego na dziś konkursu PŚ w skokach, który odbędzie się w szwajcarskim **Engelbergu**. O punkty Pucharu Świata walczyć będą **Adam Małysz, Tomisław Tajner** i **Marcin Bachleda**. W serii kwalifikacyjnej najlepiej zaprezentował się oczywiście Małysz - skok na odległość 123 m dał mu 10. miejsce. Tomisław Tajner był 32. (112,5 m, 88,5 pkt). Tuż za nim uplasował się Marcin Bachleda, który za skok o metr krótszy otrzymał notę 88,2 pkt. Kompletnie nieudany występ zanotował Tomasz Pochwała. 95,5 m (nota 50,4 pkt) było najkrótszą odległością w sesji kwalifikacyjnej. Kwalifikację wygrał Janne Ahonen (128,5 m; 120,3 pkt), przed Svenem Hannawaldem (127 m; 118,1 pkt) i Mattim Hautamaekim (127 m; 117,6 pkt). Taką samą odległość uzyskał również czwarty Maximilian Mechler (nota 116,6 pkt). W niedzielę odbędzie się w Engelbergu drugi konkurs skoków.

❒ **SIATKÓWKA. W 2. kolejce Ligi Mistrzów** siatkarze Aon hotVolleys Wiedeń pokonali **Mostostal Azoty Kędzierzyn Koźle** 3:1 (25:17, 21:25, 25:23, 25:21). Polacy zajmują z bilansem trzech punktów drugie miejsce w grupie E. Prowadzi belgijski Maaseik (4 pkt.).

❒ **KOSZYKARKI Lotosu VBW Clima Gdynia** w meczu 9. kolejki grupy B Euroligi pokonały węgierski MZ-o Pecsi Pecs 70:63 (18:16, 18:16, 11:18, 23:13). Było to szóste zwycięstwo Lotosu w rozgrywkach grupowych. W tabeli gdynianki zajmują trzecie miejsce.

■ CO SŁYCHAĆ?

● **ZDENĚK SKOŘEPA** - najlepszy w tym sezonie hokeista **Stalowników Trzyniec** przechodzi do rosyjskiego klubu Nowokuznieck. Skořepa, który w tym sezonie występował pod Jaworowym na zasadach wypożyczenia z Litwinowa, po raz ostatni zaprezentuje się w trzynieckich barwach 28 grudnia w wyjazdowym meczu z Litwinowem oraz 30 grudnia w pojedynku z Czeskimi Budziejowicami. Nowy pracodawca Skořepy zajmuje aktualnie czwartą lokatę w rosyjskiej ekstraklasie. (jb)

PIERWSZA I DRUGA LIGA HOKEJA NA LODZIE

Zimny prysznic w Hawierzowie

W 27. kolejce I ligi hokeja na lodzie hawierzowianie przed własną publicznością dostali lanie od graczy z Ujścia nad Łabą. Słaby mecz zaliczył ekstraligowy golkiper Vojtek, nienajlepiej zadebiutował w barwach Hawierzowa wypożyczony z Witkowic obrońca Jurečka. W korzystnym świetle zaprezentował się tylko liwnowski napastnik Lukáš Havel, który w Hawierzowie przebywać będzie do 28 grudnia. Popisał się klasycznym hat trickiem, były to ale jedyne trzy gole Hawierzowa do siatki rywala. Pantery z jedenastu przewag liczebnych wykorzystały zaledwie jedną. To też o czymś świadczy. Dziś podopieczni trenera Alsia Flašara zagrają na lodzie jednego z pretendentów do awanu - trzeciej w tabeli Jihlawy.

■ I LIGA: HAWIERZÓW - UJŚCIE NAD ŁABĄ 3:7 (1:1, 1:3, 1:3). Bramki: Havel 3 - Appel 2, Netík, Drábek, Lipina, Tvrznik, Hodek.

Goście wcale nie zamierzali w Hawierzowie tanio sprzedać skóry. Wręcz przeciwnie. Czwarty zespół pierwszoligowej tabeli przyjechał na Zaolzie w mocno bojowych nastrojach. Pantery przekonały się o tym w 10. minucie, kiedy to Netík precyzyjnym strzałem pokonał Martina Vojtka w bramce Hawierzowa. Gospodarze w pierwszej tercji grali dosyć chaotycznie. Wyrównać udało się Panterom dopiero na siedem sekund przed zejściem do szatni. Szczęśliwym strzelcem był **Lukáš Havel**, utalentowany napastnik wypożyczony z Litwinowa.

Dla gospodarzy niezbyt fortunnie zaczęła się też druga odsłona. Już w 23. minucie w przewadze liczebnej Drábek zapewnił gościom ponowne prowadzenie. Na ławce kar siedział wtedy Patrik Rimmel, który z nerwów gryzł paznokcie, jego koledzy bowiem w osłabieniu spisywali się wręcz żenująco. Hawierzowianie w tych fazach meczu byli zespołem aktywniejszym, częściej strzelali w stronę bramki gości. Grali jednak dosyć schematycznie, większość strzałów była z dystansu. Brakowało pomysłowych akcji kombinacyjnych, do ofensywy tylko sporadycznie włączali się obrońcy. W 29. minucie było już 1:3 - Vojtek skapitulował po strzale Appela, zaś na 1:4 podwyższył w 37. minucie Lipina. Obraz fatalnej drugiej tercji ze strony gospodarzy złagodził w 40. minucie najlepszy hokeista w barwach Hawierzowa - **Lukáš Havel**.

Hawierzowscy trenerzy do trzeciej tercji wprowadzili dwóch nowych zawodników. Zamiast napastnika Čulíka na lodowisku pojawił się Staněk, do zmiany doszło też w linii defensywy. Zavrtlika zastąpił Vavruša. Tym razem gospodarze złapali początek tercji i w 41. minucie **Lukáš Havel** zdobył kontaktowego gola - popisując się klasycznym hat trickiem. Radość w szeregach Panter nie trwała jednak długo. W minutę później na 3:5 poprawił rezultat Tvrznik, co było sygnałem dla Vojtka, że pora opuścić plac gry. Jego zmiennik Adam Vrba dwukrotnie wyławiał krążek ze swojej siatki. Hawierzowianie dogrywali spotkanie w dużym stresie, z niecierpliwością oczekując syreny końcowej. **Sędzia** Smiták **kary** 4:11, wykorzystane 1:1, widzów 1283. (jb)

Lokaty: 1. Chomutów 58, 2. Beroun 57, 3. Jihlawa 57,... 12. Hawierzów 28, 13. Kometa Brno 25, 14. Prościejów 24 pkt. **DZIŚ:** Jihlawa - Hawierzów, **w poniedziałek 22. 12.:** Písek - Hawierzów.

■ II LIGA: WYSZKÓW - ORŁOWA 1:9 (0:0, 0:3, 1:6). Orłowianie na lodzie outsidera grupy wschodniej urządzili sobie istne zawody strzeleckie. W pierwszej tercji gospodarze jeszcze trzymali się dzielnie, ale w drugiej i trzeciej odsłonie ich wały obronne doszczętnie runęły. **Bramki dla HCO:** Moravec 2, Dvořák, Galgonek, Řehucha, Liebl, Šebek, Tomášek, Gřegoř. **Sędzia** Staněk, widzów 300.

Lokaty po 25. kol.: 1. S. Ostrava 65, 2. Blansko 51, 3. N. Jičzyn 51,... 8. HCO 32,... 11. W. Bitesz 16, 12. Wyszków 7 pkt. **JUTRO:** Orłowa – Frydek-Mistek (17.00).

Opr. JANUSZ BITTMAR